Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פּרייז 20 גראָשען

הײַנט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 141 16141	לאָדז מיטוואָך יא סיון תרפ"ט	זיבעטער יאהרגאנג	Łódź, Sroda 19 czerwca 1929 r.	Nr. 141/16141

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

גרויסע אַקאַדעמיע אין וואַרשא

לכבוד די פאַרשטעהער פון סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל

וואַרשאָ, 18 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט אָרום האַלב אַכט אין אָוענד איז אין גרויסען בנין פון צירק פאַרגעקומען די פייערליכע אַקאַדעמיע פון דער אויסלענדישער קאָמיסיע פון צווייטען אינטערנאַציאָנאַל, אָרגאַניזירט דורך פ.פ.ס.

צו דער דאָזיגער אַקאַדעמיע איז געקומען אַ ריזיגער עולם פון אַן ערך דריי טויזענד מאַן.

אַנוועזענד זענען געווען: וואַנדערוועלדע קראַמפּ (פאָרזיצענדער פון דער ענגלישער לייבאָר-פּאַרטיי) לעבע (פאָרזיצער פון דייטשען רייכסטאַג), האַלנין (פאָרזיצער פון לעטישען פּאַרלאַמענט) רעפּוטאַט פלאָקען (פאַרשטעהער פון פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט) און קריספּין (פאָרזיצער פון דער דייטשער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער פּאַרטיי).

ביים פּרעזידיום איז געזעסען אַ רייה פ.פ.ס.שע רעפּוטאַטען מיט דעם אַלטען סענאַטאָר לימאַנאָווסקי בראָש.

דער צירק איז געווען דעקאָרירט מיט זעהר פיל רויטע פּעהנער.

דער „בונד" איז צו דער דאָזיגער אַקאַדעמיע נישט געקומען. רעדנער זענען אָבער געקומען מיט רויטע פּעהנער פאַרשטעהער פון די רעכטע „פּועלי-ציון".

בעגריסט האָט די אויסלענדישע געסט, רעפּ. ניעדזשיאַלקאָווסקי.

די ערשטע רעדע האָט געהאַלטען וואַנדערוועלדע, וועלכער איז אַרויסגעטרעטען פאַר די פּרינציפּען פון דעמאָקראַטישער אָרדענונג געגען דיקטאַטאָרישער.

לעבע האָט געענטפערט אויף אַ רייה פאַרוואורפען מצד דער פּוילישער רעגירונגס-פּרעסע; אגב האָט ער אָנגעוויזען דערויף, אַז ס'איז פאַלש די מיינונג, וואָס מען זאָגט, אַז די דייטשע סאָציאַל-דעמאָקראַטיע טוט גאָרנישט לטובת דעם שליסען אַ דייטש-פּוילישען האַנדעלס-טראַקטאַט. פאַרקעהרט, ער גופא האָט אויף דעם סאָציאַליסטישען צוזאַמענפאָהר אין מאַגדעבורג אָנגעוויזען אויף דער נויטיגקייט צו שליסען אַזאַ טראַקטאַט. מיר — האָט ער געזאָגט — וועלען אויסאיבען אַ דרוק אויף אונזער רעגירונג, און איהר בעדאַרפט אָם צו טון בנוגע אייער רעגירונג. וואָס שייך דעם פּאָראָגראַף וועגען דער נייער פאַנצער-שיף אין דייטשלאַנד — האָט ער געזאָגט — שטימען די סאָציאַליסטישע רעפּוטאַטען פּונקט אין דעם איצטיגען מאָמענט געגען דער צווייטער ראַטע אויף דער דאָזיגער שיף: פּערענדיגט האָט לעבע זיין רעדע מיט אַן אויסרוף פאַר'ן שלום און געגען מלחמה.

קראַמפּ האָט גערעדט וועגען דעם, אַז די נייע ענגלישע רעגירונג מוז געהן אין קאַמף פאַר'ן וועלט-שלום.

אגב האָט ער אויך אָנגעוויזען דערויף, אַז דער קאַמף פאַר דער פרייהייט איז אַזוי נאַטירליך ביי דעם פּראָלעטאַריאַט פון אַלע לענדער, אַז עס איז נישטאָ קיין שום קראַפט אויף דער וועלט, וואָס זאָל ביי איהם רעדריקען דעם ווילען פאַר אַ בעסערער רערנעהרונג, בעסערער קליידונג, און דעם פערלאַנג פון נישט לאָזען זיך רעגירען דורך אַנדערע.

שפּעטער האָבען גערעדט קריספּין, די פּרויפון וואַנדערוועלדע, סענאַטאָר פּאָזנער, סענאַטאָר סטרוג, טשאַפּינסקי, באַרליצקי א. אַנד.

עס איז עטליכע מאָל געשפּילט געוואָרען דער אינטערנאַציאָנאַל.

ביים נעוואַנג פון „טשערוואָני שטאַנדאַר" איז זיך דער עולם אַרבייטער פונאַנדערגעגאַנגען, און שפּעטער געמאַכט אַ דעמאָנסטראַציע פאַר'ן ראַטבאָטניק".

דער פּראָטעסט-מיטינג אין פּאַריז

געגען די לעמבערגער געשעהענישען

פּאַריז, 18. (ספּ. טעל.) נעכטען ביינאַכט איז אין זאַל „וואַגראַם", פאַרגעקומען, אונטער'ן פאָרזיץ פון בעקאַנטען טוער לעקאַש, אַ גרויסער מיטינג, וועלכער איז צונויפגערופען געוואָרען דורך דער ליגע צו בעקעמפען די פּאָגראָמען, כדי צו פּראָטעסטירען געגען די לעצטע געשעהענישען אין לעמבערג. צום מיטינג איז געקומען אַן עולם פון איבער 5000 מענשען. אַלס רעדנער זענען אַרויסגעטראָטען פּראָפעסאָר וויקטאָר באַש, דער גלה וויאָלאַט, אַ מיטגליד פון דער ליגע צו בעקעמפען דעם אַנטיסעמיטיזם, דער פאָרטרעטער פון דער פּאַריזער אוניווערזיטעט, פּראָפ. וואַלע און דער בעקאַנטער זשורנאַליסט פּיאָק.

אַ גרויסע סענסאַציע האָט אַרויסגערופען דער אַ ויסטריט פון'ם דירעקטאָר פון דער פּוילישער טעלעגראַפען-אַגענטור (פּאַט) אין פּאַריז, ה' קלעטשקאָווסקי, וועלכער האָט ערקלערט, אַז אויך ער פאַראורטיילט די באַרבאַרישע מעשים פון די כוליגאַנעס אין לעמבערג. מען דאַרף אָבער געדענקען, אַז נישט אַלע פּאָליאַקען זענען ענדעקעס.

— עס וועט קומען אַ טאָג—האָט פערענדיגט ה' קלעטשקאָווסקי — ווען מען וועט שוין נישט דאַרפען איינאָרדנען אַזעלכע מיטינגען און ווען איך וועל זיך פיהלען אין אַ בעסערער לאַגע, ווי איך פיהל מיך דאָ היינט.

עס איז אַרויסגעטראָטען מיט אַ רעדע שלום שוואַרצבאַרד און דער יודישער סטודענט פון וואַרשאָ בוימ;אַלער, אין נאָמען פון די היגע סטודענטען-אָרגאַניזאַציעס.

אין זיין רעדע האָט פּראָפ. באַש אונטערגעשטראָכען, אַז מען דאַרף אורטיילענדיג איבער די געשעהענישען אין לעמבערג, אונטערשיידען צווישען די שולדיגע און נישט-שולדיגע און מען מוז צוגעבען, אַז די פּוילישע רעגירונג האָט ענערגיש אינטערוועניר ט געגען די כוליגאַנישע אָנפאַלען אויף יודען.

צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ פּראָטעסט-רעזאָלוציע געגען די ווילדע מעשים פון די אַנטיסעמיטישע סטודענטען אין לעמבערג.

פּאַריז, 15 (ספּ.טעל) אין נעכטיגען נומער פון „פּאַריזער היינט" איז ערשינען אַן אַרטיקעל פון לעאָ מאָצקין, דעם פּרעזידענט פון קאָמיטעט פון די יודישע דעלעגאַציעס, וועלכער ענטפערט אויפ'ן אַרויסטריט פון שלום אַש געגען פּראָטעסט-מיטינג וועגען די לעמבערגער געשעהענישען. לעאָ מאָצקין ווייזט אויף, אַז דער דאָזיגער מיטינג איז וויכטיג און נוצליך פאַר די יודישע אינטערעסען.

אין היינטיגען נומער פון „פּאַריזער היינט" איז דאָ אַן ענטפער-אַרטיקעל פון שלום אַש אויף די אויספיהרונגען פון מאָצקין. אַש ווייזט אָן, אַז אויב אַפילו דער מיטינג איז נוצליך איז ער דאָך אַן אונגערעכטיגקייט. און „איך בין — ערקלערט שלום אַש — געגען יעדער אונגערעכטיגקייט, אַפילו געגען אַזאַ, וואָס איז נוצליך פאַר מיין פאָלק".

אַרבייטער מאַכען אַ פּאָגראָם אויף יודען

אין דער געגענד פון זשיטאָמיר

ריגאַ, 18. (אַטאַ) „קאָמוניסט" טיילט מיט, אַז אין דער געגענד פון זשיטאָמיר האָבען די אַרבייטער אין דער הוטע „מאַריאַנאָווקע" איינגעאָרדענט אַ פּאָגראָם אויף יודען. אַ המון פון אַרבייטער איז בעפאַלען די יודען און זיי בלוטיג צושלאָגען. צוו. אַנד. האָבען געליטען די העכטרע בעאַמטע.

ווען די סאָוויעטען-מיליץ האָט געפּרובט צו פאַרטיידיגען די יודען, האָט דער המון ענטוואָפענט די מיליץ מיט אויסגעשרייען: „מיר ווילען דערהרג'ענען די יודען און אַלע, וואָס פאַרטיידיגען זיי!"

ערשט אַן אָפּטיילונג פון ג. פּ. או., וואָס איז אַרויסגעשיקט געוואָרען פון זשיטאָמיר האָט איינגעשטעלט רוה און אַרעסטירט איבער 10 אַרבייטער.

אַ נייע פעראָרדנונג וועגען בירגערשאַפט

וואַרשאָ, 18 (טעלעפאָניש) די טעג וועט אַרויס אַ נייע פעראָרדנונג וועגען בירגערשאַפט, וועלכע ענדערט נישט כמעט די ביז-איצטיגע לאַגע.

אונטערהאַנדלונגען צווישען די סאָוויעטען און ענגלאַנד?

פּאַריז, 18 (א. וו.) דאָ איז ערהאַלטען געוואָרען אַ ידיעה, אַז דער סאָוויעטישער פערטרעטער אין פּאַריז דאָווגאַלעווסקי האָט ערהאַלטען אַ בעפולמעכטיגונג אָנצופאַנגען אינטערהאַנדלונגען מיט'ן ענגלישען אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז וועגען דער ווידערויפלעבונג פון די דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען צווישען ענגלאַנד און די סאָוויעטען.

דעפיציט אין האַנדעלס-באַלאַנס

וואַרשאָ, 18 (טעלעפאָניש) דער האַנדעלס-באַלאַנס פאַר'ן חודש מאַי ווייזט אַ דעפיציט פון 45.380.000 זלאָט.

אַ באַהן-קאַטאַסטראָפע

וואַרשאָ, 18 (טעלעפאָניש) פון זדאָלבונאָוואָ איז מען מודיע, אַז דאָרט איז אַראָפּ פון די רעלסען אַ משא-צוג. דערביי זענען 4 פּערזאָן דערהרגעט און עטליכע פערוואונדעט געוואָרען.

טראָצקי פאָהרט נאָך נישט

לאָנדאָן 18 (ט. או.) לויט דעם „דיילי קראָניקל" האָט נאָך דער אויסערן-מיניסטער נאָך נישט אָנגענומען קיין ענדגילטיגען בעשלוס וועגען טראָצקי'ס אַריינפאָהר קיין ענגלאַנד.

וואָרנונג!

דערמיט וואָרען איך דעם ה'

פּנחס דזיאַלאָשינסקי, מרדכי גבאי'ס גאַס 15

אַז ער זאָל מיר אָפּגעבען מיינע בלאַנקאָ-וועקסלען אויף דער סומע פון 655 זל. פאַר וועלכע איך האָב איהם שוין לענגסט בעצאָהלט פאַר דער געדונגענער דירה פאַר מיין שוועגערין אין דעם דורך אייך געפאַכטעטען הויז אויף אַלעקסאַנדריסקאַ 24, מיט אַ טערמין פון 3 טעג. אין געגענפאַל וועל איך דעם ענין איבערגעבען דער פּראָקוראַטור.

בעריש ראָזענטאַהל
אַלעקסאַנדריסקאַ 24.

1008

צוקערניע „BRISTOL"

30 פּיעטריקאָווער 30, טעל. 25-91

עמפּפעהלט צום זומער-סעזאָן די אַלעמען גוט-בעקאַנטע

פריהשטיקען און אָוענד-ברויטען

פון 5 גענג נור 1.80 זל. מיט אַכטונג

H. BERNHEIM, Łódź.

7851

נייער קאַפע-רעסטאָראַן „PICCADILLY"

1 זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 3-40

עמפּפעהלט צום זומער-סעזאָן

געשמאַקע מיטאָגען פון 3 זל. אָן

ווי אויך מילכיגע פריהשטיקען און אָוענד-ברויטען.

דער לאָקאַל איז טעטיג ביז 2 אַ זייגער ביינאַכט. טעגליך פון 8 ביז 2 אַ זייגער ביינאַכט.

אויסגעצייכענטער אָרקעסטער.

בעמ.: ספּעציעל איינגעאָרדענטער זאַל אויף התונות און בעלער.

וואולקאן = אויסברוך און ערדציטערניש

מאכען חרוב שטעט אין יאפאן און ניי=זעעלאנד

טאקיא, 18 (ט. או.) די אפיציעלע יאפא־נישע אגענטורען בעריכטען וועגען א שטארקער ערד-ציטערניש אין ניי-זעלאנד. לויט אייניגע ידיעות זאלען עטליכע שטעט זיין צושטערט. די בעפעלקערונג אנטלויפט. דער גאז- און קראפט-צופלוס איז טיילווייז צושטערט.

לאנדאן, 18 (ט. או.) ווי מ'טיילט מיט פון טאקיא איז דער וואולקאן קאגאגא אין צפון-יאפאן (500 מייל פון טאקיא) ווידער געווארען טעטיג. דריי שטעטלעך זענען שוין פערגאסען פון דער לאווע. מ'איז בעאומרוהיגט פאר ווייטערדיגע אויסברוכען.

לאנדאן, 18 (אטע) פון ווילינקטאן טיילט מען מיט, אז אין ניי-זעלאנד האט מען היינט פריה געפיהלט א שטארקע ערד-ציטערניש. די היזקות זענען זעהר גרויס.

לאנדאן, 18 (ספ. טעל.) דא זענען אנגעקומען ווייטערדיגע ידיעות וועגען דעם שרעקליכען וואולקאן-אויסברוך אין יאפאן. דער וואולקאן קאנאגוטעק האט פלוצלינג אויסגעבראכען זונטאג בייטאג ארויסשליידערנדיג גוואלדיגע פאנטאנען קאכעדיגע לאווע אויף דער הויך פון אנ'ענגלישער מייל. פון דער לאווע האבען זיך אנגעצונדען די וועלדער ארום. גלייכצייטיג האט זיך געפיהלט אנ'ערד-ציטערניש, וועלכע האט זיך עטליכע מאל איבערגע'חזר'ט מאנטאג. ס'זענען חרוב געווארען עטליכע שטעט און א פיער צעהנדליג דערפער.

די קאמוניקאציע מיט דער גאנצער פראווינץ איז איבערגעריסען. די צאהל מענשליכע קרבנות איז נאך דערווייל נישט פעסטגעשטעלט. די צאהל דאכלאזע איבערשטייגט 100 טויזענט.

די ארץ=ישראל=פעלקערבונד=ליגע

בעטייליגט זיך אין דער דעלעגאציע פון אינטערנאציאנאלען פעלקערבונדליכען פערבאנד

זשענעווע. (יט"א) דער פארזיצער פון דער צוועלפטער סעסיע פון דער אינטערנאציאנאלער ארבייטס־קאנפערענץ, דער געוו. מיניסטער דר. ברוינס האט אין אנוועזענהייט פון פרעזידענט פון דעם פערוואלטונגס-ראט ארטור פאנטען און פון דירעקטאר אלבערט טאמא אויפגענומען א דעלעגאציע פון דעם אינטערנאציאנאלען פעלקער־בונדליגע־פער־באנד", וועלכער האט איבערגעגעבען די אין מאדריד אנגענומענע בעשלוסען בנוגע די עקאנאמישע און סאציאלע פראגען. אלס פערטרעטער פון דער ארץ־ישראל'דיגער פעלקער־בונד־ליגע האט זיך אין דער דעלעגאציע בעטייליגט דר. ב. פיינבערג.

איבערגעבענדיג די רעזאלוציעס האט דער פיהרער פון דער דעלעגאציע הערבעו הילווי עלווין (פון דער ענגלישער פעלקער־בונד־ליגע) בעטאנט דעם גאנץ בעזונדערן אינטערעס, וועלכען דער „פעלקער־בונדליגען־פערבאנד" שענקט דער פראגע פון דער סאציאלער פערשטענדיגונג און פרידען. צווישען די פערשידענע רעזאלוציעס אויף וועלכע ער האט זיך אבגעשטעלט און זיין רעדע, איז אויך געווען וועגען די מלוכה־לאזע.

ווי בעקאנט, פארערט דער מאדרידער בעש־לוס פון אינטערנאציאנאלען ארבייטס־אמט, ער זאל זיך אקטיוו פערנעמען מיט דער ארבייטסלאזיגקייט צווישען די מלוכה־לאזע. אין זיין תשובה האט דער פרעזידענט דר. ברוינס א. א. בעטאנט, אז דער ארבייטס־אמט וועט זיין ביכולת דער פראגע שענקען זיין אויפמערקזאמקייט. אויך אלבערט טאמא האט בעריהרט אין זיין תשובה דעם בעשלוס וועגען דער מלוכה'לאזיגקייט און ערקלערט די צחוי סיבות, צוליב וועלכע די מעגליכקייטען פון ארבייטס־אמט אויף דעם געביט זענען געווען בעשרענקט. ראשית כל איז די פראגע פון די מלוכה־לאזע אלס אזעלכע א פאליטישע פראגע און צווייטענס, געפינען זיך די ענינים פון דער ארבייטסלאזיגקייט צווישען די פליכטלינגע אין דער קאמפעטענץ פון הויך־קאמיסאריאט, וועלכער ארבייט אונטער דער השגחה פון פעלקער־בונד.

דייטשער רבנים-פערבאנד אין דער „יודישער אגענץ"

בערלין, (י.פ.א.) דער אלגעמיינער דייטשער רבנים פערבאנד האט בעשלאסען צו בעטייליגען זיך אין דער קאנפערענץ פאר בעשטימען די פארשטעהערשאפט פון דייטשען יודענטום אין דער „יודישער אגענץ", וואס וועט פארקומען דעם 26-טען ה. ח. דער רבנים-פערבאנד דעלעגירט צו דער קאנפערענץ דעם פארזיצער פון פערבאנד הירב בעק (בערלין), גענעראל-סעקרעטאר הרב דינעמאן (אפענבאך) און הרב הארוויץ (פראנקפורט).

רעוויזיאניסטען און „יודישער אגענץ"

פאריז, (י.ט.א.) ווי מיר דערוויסען זיך, בלייבט די שטעלונג פון די ציוניסטען-רעוויזיאניסטען לגבי דער פערברייטערטער „יודישער אגענץ" אומפערענדערט. די רעוויזיאניסטען וועלען זיך נישט בעטייליגען אין ראט פון דער „אגענץ" און נישט אין די פארבערייטונגס-ארבייטען ביים שאפען די פארשטעהערשאפטען פון די בעזונדערע לענדער.

צוזאמענפאהר פון „בונד" אין טשערנאוויץ

טשערנאוויק, (י.ט.א.) אין גרויסען זאל פון יודישען ארבייטער-בילדונגס-פעראיין „מארגענרויט" איז פארגעקומען דער צוזאמענפאהר פון דער יודישער סאציאל-דעמאקראטישער ארבייטער-פארטיי „בונד" אין רומעניען.

דער צוזאמענפאהר האט זיך בעשעפטיגט מיט פערשידענע ארגאניזאציאנעלע און פאליטיש-יודישע פראגען

פון יודישען לעבען אין סאוויעט=רוסלאנד

בלויז זעקס פראצענט יודען זענען פערהאן אין די העכערע סאוויעטישע אינסטיטוציעס

מאסקווע. (י.ט.א.) לויט ווי עס האט פעסטגעשטעלט אנ'אונטערזוכונג, וואס איז געמאכט געווארען דורך דעם קארעספאנדענט פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור, זענען אין די העכערע סאוויעטישע רעגירונגס-אנשטאלטען בעשעפטיגט בלויז זעקס פראצענט יודען.

ווי בעקאנט, שרייבען די אנטיסעמיטען, אז „יודען האבען פערכאפט די גאנצע מאכט אין רוסלאנד און קאנטראלירען דאס לאנד". דער קארעספאנדענט פון דער „יטא" האט זיך פעראינטערעסירט און האט פעסטגעשטעלט, אז אין דעם צענטראלען קאמיטעט פון דער קאמוניסטישער פארטיי און אויך אין די אנדערע העכערע רעגירונגס-אינסטיטוציעס זענען צווישען 417 בעאמטע פון הויכען ראנג פערהאן בלויז 27 יודען ד. ה. זעקס פראצענט.

די אויספארשונג ווייזט, אז אין די סאוויעטישע טעכנישע הויכשולען זענען פערהאן קארגע 18 פראצענט יודען. אין די מעדיצינישע פאקולטעטען 15 פראצ. יודען, אין די קונסט-פאקולטעטען 21 פראצ. יודען, אין די פאקולטעטען פאר עקאנאמישער וויסענשאפט 18 פראצ. יודען און אין די פעדאגאגישע פאקולטעטען 11 פראצ. יודען. דער דורכשניטליכער פראצענט פון יודען אין די אוניווערזיטעטען איז נישט מעהר ווי דרייצעהן אין פערגלייך מיט דער אלגעמיינער צאהל סטודענטען.

ארוי-שיקען מאסקווער יודען פון זייערע דירות

מאסקווע. (י.ט.א.) אפיציעל ווערט מיטגעטיילט, אז דער דירות-גירוש פון מאסקווער איינוואוינער, וואס זענען קוואליפיצירט אלס „נעפלייט", וועט זיך אנהויבען דעם 19 יוני. גאנצע מחנות אזעלכע „נעפלייט" צווישען זיי טויזענדער יודען וועלען מוזען פערלאזען זייערע דירות אונטער דער אויפזיכט פון דער מיליציע. צווישען דער קאטעגאריע „נעפלייט" געהען אויך אריין אזעלכע, וואס האבען פערמאגט אייגענע דירות. די ארויסגעשיקטע גרייטען זיך איצט צו בעצייטענס מיט צייטווייליגע וואוינונגען הינטער דער שטאט. א סך פון זיי וועלען ביז'ן ווינטער וואוינען אין די ארומיגע דערפער און אנדערע וועלען מוזען אריבערפאהרען אין אנדערע שטעט.

עקספעדיציע פון אמעריקאנער יודען קיין בירא-בידזשאן

מאסקווע, (י.ט.א.) דא זענען אנגעקומען די ה"ה ל. טאלמי און ע. וואטענבערג, מיטגלידער פון דער עקספעדיציע, וואס די אמעריקאנער יודישע הילפס-ארגאניזאציע „אימאר" שיקט קיין בירא-בידזשאן.

דער קארעספאנדענט פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור האט געהאט אנ'אינטערוויאו מיט פ. ג. סמידאוויטש, וויצע-פרעזידענט פון ראטענפערבאנד און פארזיצער פון רעגירונגס-קאמיטעט „קאמזעט" וועגען דעם וואס די ראטען-רעגירונג ערווארט פון דער עקספעדיציע.

דער „קאמזעט" האט סמידאוויטש ערקלערט, ווארט מיט גרויס אינטערעס אויף דאס אנקומען פון דער עקספעדיציע, וועלכע איז ארגאניזירט געווארען דורך די יודישע ארבייטער אין אמעריקא. דער צוזאמענשטעל פון דער עקספעדיציע רעדט שוין אליין פאר זיך וועגען דעם, וואס מיר קענען פון איהר ערווארטען. מיר ריכטען זיך, אז זי זאל איינפיהרען אין בירא בידזשאן דאס לעצטע ווארט פון טעכניק, כדי מען זאל קענען אויף א מאקסימאלען אופן בעזעצען דאס לאנד אין א מינימאלער צייט.

רויב-איבערפאלען אויף יודישע סוחרים אין גאליציען

בלוטיגער קאמף צווישען פאליציי און באנדיטען. — געווארפען א שטיין אויף א יודישען סוחר. — באמבען-אטענטאט אויף א יודיש הויז ביי ראהאטין

יאראסלאוו. (פון אונזער קארעספאנדענט). די יאראסלאווער פאליציי איז אנומעלט אלארמירט געווארען צוליב א דרייסטען איבערפאל פון באנדיטען, וועלכע האבען מיט רעוואלווער-שאסען שווער פערוואונדעט אין קאמף צוויי פאליציאנטען אין ראדאווא ביי יאראסלאוו. די מעשה איז געווען אזא:

אנומעלט, ווען די פאליציאנטען יאקובטשיק און יוריסט זענען אהיים געגאנגען און האבען געוואלט פעסטשטעלען צי אלעס איז אין ארדנונג נעבען דער יודישער קרעטשמע אין ראדאווא, האבען זיי דערהערט א געמורמעל. אויף דער פראגע פון די פאליציאנטען: „ווער איז דארט?" האבען זיי בעקומען אנ'ענטפער: „די וואך".

די פאליציאנטען האבען אבער נישט געקענט, צוליב דער נאכט - פינסטערניש, פעסטשטעלען צי עס שטעהען טאקי די וועכטערס און דארום האבען זיי זיך געלאזט צוגעהן נעהנטער. צוגעקומען עטוואס נעהנטער האט מען די פאליציאנטען בעשאסען מיט רעוואלווערן. דער פאליציאנט יאקובטשיק האט בעקומען דריי קוילען און יוריסט — צוויי קוילען.

די פאליציאנטען, נישט געקוקט דערויף, וואס זיי זענען פערוואונדעט האבען זיי נאך נאכגעשאסען די באנדיטען וועלכע זענען ענטלאפען.

אין א שווערען צושטאנד האט מען זיי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

א טאג שפעטער האט מען די באנדיטען געכאפט. די פאליציי פיהרט די אויספארשונג.

* * *

אנומעלט שפעט ביי נאכט האט דער טרעמבאוולער יודישער סוחר יעקב מאנהיים בעקומען א קלאפ מיט א שטיין אין פנים אין מאמענט, ווען ער איז פון דער שטאדט אהיים געגאנגען. מאנהיים איז בעוואוסטלאז אנידערגעפאלען אויף דער ערד. דער אומבעקאנטער איז ווידער בעפאלען מאנהיים'ען, וועלכער האט געמאכט א גוואלט. דער באנדיט איז ענטלאפען.

צוליב דעם, וואס עס איז דאן געווען מארקטאג איז פערהאן א השערה, אז מען האט דא צו טון מיט א געפלאנטען רויב-איבערפאל, ווייל דער יודישער סוחר האט ביי זיך געהאט 1000 זל. די פאליציי פיהרט די ווייטערע אויספארשונג. די פאליציי איז שוין אויף דער שפור פון דעם באנדיט.

* * *

אומבעקאנטע פערשוינען האבען אויסגעפיהרט אנ'אטענטאט אויף דעם הויז פון יצחק קראנענבליט אין מיכאלאווצע ביי ראהאטין. די באנדיטען האבען צוליב רויב - צוועקען אריינגעווארפען אין קראנענבליטס וואוינונג א גראנאט, וועלכער האט אויפגעריסען. קראנענבליט און זיינע 9-יאהריגע טאכטער זענען שווער פערוואונדעט געווארען. די שטוב-איינריכטונג איז דעמאלירט געווארען. די באנדיטען זענען ענטלאפען. די פאליציי זוכט די באנדיטען.

• • •

מיט עטליכע טעג צוריק זענען דריי באנדיטען בעפאלען דאס הויז פון סוחר נ. וואהלמאן אין ביאליקאמיען (ביי זלאטשאוו). ווען וואהלמאן האט דערהערט, אז באנדיטען פער'גנב'ענען זיך צו איהם האט ער זיי דארין געוואלט שטערען. ער האט געכאפט א האק א'ן אנגעהויבען שרייען. די באנדיטען האבען אפגעגעבען עטליכע שאסען און זענען ענטלאפען.

—=:::=—

א פאליטישער בלבול אין קאנסטאנטינאפאל

קאנסטאנטינאפאל, (י.ט.א.) לויט א בעריכטס-פעראָרדנונג זענען בעפרייט געווארען פון תפיסה די 2 יודען ראבערט סעווילא און יצחק אגלוי, וועלכע זענען אנגעקלאגט געווארען אין אנגעהעריגקייט צו דער קאמוניסטישער פארטיי.

ווי עס האט פעסטגעשטעלט די אויספארשונג זענען ביידע יודען ארעסטירט געווארען צוליב א בלבול. באמת געהערען זיי נישט צו דער קאמוניסטישער פארטיי.

וועלט=קאנפערענץ פון „התאחדות"

בערלין, (י.ט.א.) דעם 23-טען יולי ה. י. וועט אין ציריך פארקומען א וועלט-קאנפערענץ פון „התאחדות" מיט'ן צוועק פארצובערייטען די פעראייניגונג מיט „פועלי-ציון" אין איין וועלט-פערבאנד.

ווילט איהר!!!

זיך אסעקורירען אויף לעבען, פייער, גנבה, זעהר גוטע בעקוועמע פאר אייך בעדינגונגען.

קלינגט תיכף אן

טעלעפאן 12-50

אין דער פערזיכערונגס-ביורא פון

מרדכי חיים רומקאווסקי

105 קילינסקיעגא 105

איהר וועט זאפארט בעזוכט ווערען, רעיעל און פינקטליך בעהאנדעלט ווערען.

פערזוימט נישט!!

טיכטיגע אגענטען קאנען זיך מעלדען.

ערב נייע מאמענטען אין דער וועלט־פאליטיק

דער געוועזענער וויצע־פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען גענעראל דאוועס, דער מחבר פון׳ם רעפעראציע־פלאן פאר דייטשלאנד און דער איצטיגער געזאנדטער פון די פעראייניגטע שטאטען אין לאנדאן, האט איצט איבערגעגעבן אן איינלאדונג: דער בריטישער רעגירונג און וועלכער מאקדאנאלד ווערט פערבעטען קיין וואשינגטאן וואו ס׳זאל ביי א רונד טישעל פארקומען א קאנפערענץ צווישען פרעזידענט הובער מיט דעם בריטישען און קאנאדישען פרעמיער.

די וועלט איז מיר: ס׳איז קלאר, אז אזוי קען עס ווייטער נישט געהן, זוכט מען פערשידענע וועגען, מיטלען, און די וואס נעמען אויף זיך איבערצובויען די וועלט, קומענדיג צום רודער מאכען עקספערימענטען.

די העל־ראזא סאציאליסטען פון דער איצטיגער ענגלישער רעגירונג וועלען אונטערהאנדלען מיט׳ן אולטרא־קאפיטאליסטישען פערטרעטער פון אמעריקא. אזוי בעפעהלט די גרויס־פאליטיק, און וועלכער ס׳איז שווער צו בלייבען שטרענג פרינציפיעל: מוזען דאך די ענגלישע מיניסטארען זיך אנטאן אין ווייסע זאקען און קושען דעם קעניג אין האנט...

ס׳וועט אויף דער קאנפערענץ אין וואשינגטאן הערשען א נישט־איינינקייט אין א ריהע פראגען, שטימונגען טענדענצען. קודם־כל אין דער פראגע פון דער בעציהונג צו דער סאוויעטען־מאכט: ווי ס׳האט אקארשט ערקלערט דער נייער אויסערן־מיניסטער סטימסאן וועט הובער׳ס רעגירונג, וועלכע זעצט פאר די פאליטישע ליניע פון קעלאג, נישט אנערקענען די סאוויעטען, זי וועט אפשר מיט זיי האנדלען אבער זי וועט זיי נישט אנערקענען אלס די לעגאלע רעגירונג פון רוסלאנד. דאגעגען איז איינער פון די לאזונגען מיט וועלכע די לייבאר־פארטיי איז געגאנגען צו די וואהלען איז געוועזען — בענייען און פערפעסטיגען די פאליטישע דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט רוסלאנד. און אויב די שמועסען אין וואשינגטאן זאלען נישט פערבלייבען קיין אבסטראקטע, אויב מ׳וועט נאר וועלען אריבער די פראקטישע אנווענדונג פון א פאליטישער דערנעהנטערונג וועלען באלד ארויסשווימען פיל אזעלכע פראגען: די קאנקורענץ וועגען מאנאפאל אויף רויה־מאטעריאלען, דער קאמף פאר די וועלט־מערק, פאר׳ן פרעסטיזש אויפ׳ן פאציפיק, פאר׳ן איינפלוס אין דרום־אמעריקא א. ז. וו. און ועל כולם די נאך נישט ערלעדיגטע ענינים פון אייראפעאישען קאנפליקט.

און דאך גלויבט מען אין ענגלאנד (דער ווילען איז דער פאטער פון געדאנק) אז דעוועס איינלאדונג פאר מאקדאנאלד׳ן קיין וואשינגטאן וועט ברענגען גוטע רעזולטאטען און מ׳פערבינדעט די איינלאדונג מיט׳ן נאמען פון דעוועס, דעם גענעראל, וואס שיידט זיך קיינמאל נישט מיט זיין פייקע, וועלכער האט שוין בעקומען דעם נאמען פון דער סימבאלישער „שלום־פייקע".

ביים אויסרויכערן די „שלום־פייקע" פון גענעראל דעוועס וועט אויסקומען צו בעקעמפען נישט איין שוועריגקייט, צו בעהערשען נישט איין סכסוך, אויסגלייכען מיינונגס־פערשידענהייטען. אבער די וואשינגטאנער בעראטונגען און די נאכקומענדיגע וואהרשיינליך בעראטונג אין לאנדאן וועלען זיין זעהר אינטערעסאנט און וועלען אריינברענגען פיל נייע מאמענטען אין דער וועלט־פאליטיק. מאמענטען, וואס וועלען וועהניגסטענס אויף דער נאהנטער צייט זיכערען דעם שלום.

פ. ב.

קעניג אכמעד פואד

דער „מלך מצרים" אין בערלין

(א בריף פון בערלין)

א קעניג אין בערלין; נישט צום ערשטען מאל נאך דער מלחמה. ס׳נערענקט זיך נאך גוט דער פאראיאהריגער בעזוך פון׳ם אפגאניסטאנישען קעניג אמאנוללא, וועלכער איז היינט שוין נאר א פשוטער בשר־ודם און וועלכען זיין אייראפעאישע נסיעה האט געקאסט די קרוין. זיין פאלק האט נישט געוואלט פערשטיין די רעפארמאטארישע אידעען פון זיין מלך און איהם משלח געווען, ס׳הייסט, ער זאל זיך בעזעצען אין איטאליען און זיך בעשעפטיגען מיט לאנד־ווירטשאפט.

דער דייטשער רעגירונג האט דעמאלט דער „כבוד" אפגעקאסט א שווער פערמעגען, נאר זי איז נישט געבליבען אליין, אפילו די סאוויעטישע ראטען־רעפובליק האט זיך אויך נישט קארג געלאזט קאסטען דעם כבוד — צו בעגריסען א מלך אין זייער לאנד.

ווען ס׳איז בעקאנט געווארען, אז דער עגיפטישער קעניג קומט קיין אייראפא, האט מען אין דייטשלאנד דאס אויפגענומען מיט געמישטע געפיהלען, ביז מ׳האט זיך דערוואוסט, אז בערלין ליגט אויך אין זיין מארשרוט. ס׳האט נישט געהאלפען קיין קוועטשען, מ׳האט געמוזט פערגעסען דעם ענין אמאנוללא און מ׳האט געמאכט אלע הכנות איהם מקבל־פנים צו זיין, ווי א מלך. שוין וואכען־לאנג ווי מ׳האט געפוצט און גערייניגט דעם פרינץ אל ברעכט׳ס פאלאץ, וואו דער קעניג וועט ווילען בשעה זיין אויפענטהאלט אין בערלין.

ארום דעם לערטער וואקזאל, וואו דער קעניג האט געדארפט אנקומען, האט מען געקענט בעמערקען, ווי מ׳פוצט אפילו די לאמפען, כדי ס׳זאל אלעם זיין ראוי למלכות. ס׳איז איבעריג צו זאגען, אז די הויפט־גאסען פון שטאט זענען פערהאנגען געווארען מיט א מבול פון פאנען פון דער דייטשער מלוכה און פון עגיפטען.

א פאר טאג פריהער זענען שוין אנגעקומען די 24 „אחשתרנים", שווארצע נעגערס, זיינע בעדינערס, און דער בערלינער המון האט געשטוינט... 10 א זייגער פריה, איז ער געקומען.

דער שרייבער פון די שורות, האט נאך מיט א גרופע זשורנאליסטען בעקומען א דערלויבניש צו זיין אויפן וואקזאל. די גאסען, וואו ס׳האט בעדארפט דורכפאהרען דער קעניגליכער גאסט, זענען געווען אנגעשפארט פון פאליציי און מיליטער. א פאר מינוט פאר 10 איז אנגעקומען דער רייכס־פרעזידענט הינדענבורג אין בעגלייטונג פון זיין זון, וועלכער איז אויך זיין פערזענליכער אדיוטאנט. דאס פערזאמעלטע פאלק האט איהם געמאכט גרויסע אוואציעס. גאנץ פאמעלעך איז אנגעקומען דער סאלאן־וואגאן.

ביים פענסטער שטעהט אין א רויטען טארבוש און מיליטערישער אוניפארם א שטארקער הויכער מאן — דאס איז דער קעניג פון מצרים — אכמעד פואד. ארויסקומענדיג פון וואקזאל, אויף וועלכען ס׳איז געווען אויסגעשפרייט א רויטער טעפיך, ווערט אויסגעשאסען 21 מאהל פון האר־מאטען; די מיטגליעדער פון דער עגיפטישער קאלאניע אין בערלין שיטען מיט בלומען. מ׳שרייט: „הויך דייטשלאנד, הויך דער קעניג, הויך הינדענבורג, הויך עגיפטען". די מיליטער מוזיק שפילט דעם דייטשען און עגיפטישען נאציאנאלען הימן... מ׳זעצט זיך אין די אויטאס און דער גאנצער פערזאמעלטער המון אויף די גאסען געוואלדעוועט און שרייט הורא. ס׳איז יום־טוב׳דיג ליהודים...

אזוי האט בערלין אויפגענומען דעם עגיפטישען קעניג, וועלכער וועט דא פערברענגען א פאר טעג, אויסגעפיהלט מיט אויפנאמעס, סעודות א. אז. וו.

די ספקות, צי מיט דעם מלך מצרים וועט אויך נישט פאסירען די מעשה־אמאנוללא, זענען נישט בערעכטיגט. עגיפטען איז א לאנד, וואס שטייט שוין יאהרען אונטער דער השפעה פון דער ענגלישער אימפעריע און איז בעמיהט איינצופיהרען ביי זיך ציוויליזאציע אויפן העכסטען שטייגער.

דער איצטיגער קעניג איז אלט 61 יאהר, און פערדאנקט זיין כסא־המלוכה ענגלאנד. ער איז אבער אין גענענזאץ צו אמאנוללא א מענש מיט אייראפעאישער בילדונג. ער האט געדינט אין דער איטאליענישער ארמיי און איז אויך געוועזען פאר דער מלחמה א צייט־לאנג מיליטער־אטאשע פון דער טערקישער רעגירונג אין וויען. ער איז פון יענער צייט בעקאנט אויך מיט דייטשלאנד און קען אויך אביסעל די דייטשע שפראך.

דער קעניג האט געגרינדעט שולען, שפיטעלער במשך פון זיין קעניגען און טוט אלץ, כדי דאס לאנד נעהנטער צו ברענגען צו דער אייראפעאישער ציוויליזאציע (ער איז אליין א שטודירטער אין פאריז). זיינע בעמיהונגען זענען אויך געריכטעט צו זיכערען זיין לאנד דעם שלום, און אויס א סכסוך מיט ענגלאנד, — איז דאך דער שלום נישטא. אפשר איז דאס דער טיפער געדאנק פון זיין גרויסער „ענגלאנד־פריינטשאפט", צוליב וועלכער ער האט אזוי פיל שונאים אין די נאציאנאליסטישע קרייזען פון עגיפטען.

די דייטשע וויסענשאפט האט א סך אויפגעטון אויף דעם געביט פון עגיפטאלאגיע און אויך דער דייטשער האנדעל האט פאר דער מלחמה געלאזט וואורצלען אין עגיפטען. און אויך די פאר יאהר נאך דער מלחמה האבען זיך פרובען בענייט. ס׳איז אויך דורכדעם א ריין־פראקטישער ציל — דער שיינער קבלת־פנים — ער וועט ברענגען צינזען. און אויב ביי אמאנוללא האט מען זיך טועה בחשבון געווען — מילא, א סוחר מוז ריזיקירען.

ווייל לשם פאראדע אליין ווילט זיך עפעס נישט גלויבען, אז מ׳זאל אויסגעבען אזויפיל געלד און מאכען אזא טאראראם, און דווקא א סאציאליסטישע רעגירונג. און צו גלויבען, אז אויב שוין נישט אנ׳איינגענעם מלך, מ׳זאל כאטש אלעמאל קומען א פרעמדער מושל, דאס קען אפשר מעגליך זיין ביי די פאר מאנארכיסטען, וועלכע דערמאנען זיך ביי דער געלעגענהייט אן צייטען פון אמאל און לאזען טרערען, זעהענדיג דעם מלך־מצרים אי זיין פולען גלאנץ, ווערענד ווילהעלם איז א גר, נע־ונד...

דער געזונדטער טייל פון דייטשען פאלק אבער דערווארט עפעס אנדערש פון אזא קבלת־פנים, גאנץ אויפן אמעריקאנישען שטייגער: ביזנעס און נאכאמאל ביזנעס...

י. ה. ל—ר.

א יוד האט איינגעפיהרט די מאדע אויף קונסט אין ענגלאנד

(א בריף פון לאנדאן)

קונסט איז אמאל געווען און איז נאך איצט אויך א גרויסער לוקסוס, צו וועלכער עס האבען נאר זוכה געווען די גאר־רייכע און פריווילעגירטע. עס זענען פריהער אויך געמאכט געווארען רעפראדוקציעס פון טייערע קונסטווערק, אבער אויך די רעפראדוקציעס זענען געווען פונקט אזוי נישט צוגענגליך צו די ברייטע מאסען ווי עס זענען געווען די אריגינעלע ווערק.

ביז ס׳איז געקומען רפאל טאק, א ווייטשעפעלער יוד, און האט פאפולאריזירט די מאלעריי־קונסט און געמאכט עס צוגענגליך צו די ברייטעסטע מאסען.

חוץ דעם, וואס דאס הויז פון רפאל טאק האט רעפראדוצירט דאס בעסטע פון די קלאסישע און מאדערנע מאלער, האבען זיי אויך בענוצט די בעסטע קינסטלער פון מאדערנע צייטען אט די רעפראדוקציעס צו מאכען.

און נישט נאר אין שייכות מיט רעפראדוקציעס פון די פערשידענע קונסט־מאלערייען האבען זיך די טאק׳ס בענוצט מיט די גרעסטע קינסטלער, נאר אויך אויף׳ן געביט פון ארויסגעבען ביכער, דער עיקר קינדער־מעשה׳לעך, מיט רייכע אילוסטראציעס, אנזיכטס־קארטען מיט פערשידענע אויפשריפטען, ניי־יאהר־ און אנדערע וואונש־קארטען; אויך אין דעם פרט האבען זיי זיך בענוצט מיט דאס סאמע בעסטע און טייערסטע און זיך נישט אפגעשטעלט פאר „צו טייער" אדער „צו גוט".

ווארים, צווישען די מיטארבייטער פון דעם הויז האבען זיך פון אלע צייטען אן געפונען, אויסער די גרעסטע קינסטלער אין דער מאלעריי, די גרעסטע דיכטער און שריפטשטעלער.

לארד טעניסאן האט פאר א ליד פון צוועלף פערזען בעקומען פון רפאל טאק די סומע פון טויזענד גיניס (5,100 דאלאר). און איזראעל זאנגוויל, עדען פילפאט און אנדערע גרויסע שריפטשטעלער זענען געווען אפטע מיטארבייטער אין די טאק־אויסגאבען.

דאס הויז פון „רפאל טאק און זיהן" איז איצטער בעריהמט אין גאר דער וועלט מיט איהרע בילדער־רעפראדוקציעס, ביכער, אויסגאבען און אנזיכטס־קארטען מכל המינים.

עס איז דעריבער כדאי זיך צו בעקענען בקיצור מיט דער געשיכטע פון דער פירמע „רפאל טאק און זיהן".

דאס איז געווען אין דעם יאהר 1866, ווען רפאל טאק, א פרומער יוד, וועלכער איז געקומען אין לאנדאן פון א שטעדטעל אין דייטשלאנד, וואס הייסט קאשמין און געפינט זיך אין פויזענער קאנט און האט אויפגעעפענט א קליין קרעמעל אין ווייטשעפעל, אין וועלכער ער האט פערקויפט בילדער.

אויל־בילדער זענען דעמאלט געווען שטארק אין דער מאדע און רפאל טאק האט זיך בעזונדערס אפגעגעבען מיט דעם. שענקענדיג בעת מעשה אויך גענוג אויפמערקזאמקייט אויף אלע אנדערע סארטען בילדער.

רפאל טאק האט געהאט דריי זיהן, וועלכע האבען איהם ארויסגעהאלפען אין געשעפט. אדאלף (שפעטער — סער אדאלף טאק), גוסטאוו, וועלכער איז איצטער דער פרעזידענט און פערוואלטונגס־דירעקטאר פון דער פירמע, און הערמאן, וועלכער האט ערשט אנגעהויבען ארויסהעלפען נאכדעם ווי ער האט געענדיגט שטודירען.

דאס געשעפט האט זיך שנעל אנגעהויבען צו ענטוויקלען אזוי, אז עס האט זיך געניטיגט נישט נאר אין א גרעסערן פלאץ פאר׳ן געשעפט גופא, נאר אויך גרויסע סקלאדען, וואו צו האלטען סחורה, דרוקערייען, פערשידענע ליטאגראפיעס און דאסגלייכען.

דערום זענען אויסגעבויט געווארען ריזיג־גרויסע געוועלבער, ביוראס און פאבריקען, לויט פראיעקטען פון די גרעסטע ארכיטעקטען, וועלכע זענען איצטער פון זיך אליין געווארען א ציהרונג פאר דער לאנדאנער „סיטי".

אין 1871 האט רפאל טאק מיט זיינע זיהן אנגעהויבען צו פראדוצירען ווייהנאכטס־קארטען. ביז דער צייט איז אזעלכעס כלל געווען נישט בנמצא. און עס איז א נ׳אמתע איראניע פון שיקזאל, אז עס איז פונקט ארויסגעפאלען אויף דעם גורל פון א פרומען יודען, אנצוהויבען און צו ענטוויקלען די אינדוסטריע פון אזעלכע קארטען און ברענגען עס צו אזא מדרגה אז עס איז איצטער כמעט נישטא קיין קריסטליך הויז, וועלכעם זאל עס נישט געברויכען...

און נישט אומזיסט האבען זיך די דאזיגע קארטען אזוי „צוגענומען": זיי זענען געמאכט געווארען אזוי קונסטפול, מיט אזוי פיל ארטיסטישען געשמאק און אזוי ביליג, אז עס איז קיין וואונדער נישט וואס דער ערפאלג איז געווארען אזוי קאלאסאל.

איצט ווערען ארויסגעלאזט קארטען, פאר פערשידענע געלעגענהייטען, אין דריי טויזענד פערשידענע מוסטערען א יאהר, וועלכע ווערען פערקויפט אין די צעהנדליגער מיליאנען און די פרייזען פון וועלכע דערגרייכען פון דער קלענסטער מטבעה ביז דעם פרייז פון א קונסט־ווערק.

פערשידענע קארטען אין אלע דרוקערייען ארבייטען פאר דער גאנצער קעניגליכער פאמיליע, פון די צייטען פון קעניגין וויקטאריא ביז דעם איצטיגען פרינץ אוו־וועלס, ווערען אלע צוגעגרייט פון דעם הויז „רפאל טאק און זיהן" און פאר פיל אזעלכע קארטען האט די פירמע בעקומען די גרעסטע אויסצייכענונגען אויף אויסשטעלונגען און ביי אנדערע געלעגענהייטען.

אין 1901, נאכ׳ן טויט פון רפאל טאק, איז די פירמע אינקארפארירט געווארען מיט אנ׳אויטאריזירטען קאפיטאל פון צוויי און א האלב מיליאן דאלאר.

די דירעקטארען פון דער פירמע זענען דעמאלט געווארען, אויסער די דריי זיהן פון רפאל טאק, אדאלף, גוסטאוו און הערמאן, אויך ארמיר קאנאן־דאיל, דער בעריהמטער דערצעהלער פון די שערלאק האלמס־געשיכטען, און אלפרעד פארסאנס, דער בעריהמטער מאלער פון דער קעניגליכער אקאדעמיע.

דער קאפיטאל פון דער פירמע איז פאר דער צייט פילפאך פערגרעסערט געווארען און אבטיילונגען געפינען זיך איצטער אין אלע ציוויליזירטע לענדער פון דער ערד.

אבער נישט נאר האבען גע׳ירשנ׳ט די זיהן און אייניקלעך דעם קאפיטאל און די געשעפטס־פעהיגקייטען פון רפאל טאק, זיי האבען אויך גע׳ירשנ׳ט דאס פרומקייט און דאס ווארימע יודישע הארץ פון זייער פאטער און זיידען.

עס איז נאך פריש אין זכרון ביי אלעמען די צואה פון אדאלף טאק, וועלכער איז געשטארבען מיט צוויי יאהר צוריק, און וועלכער האט אפגעשריבען זיין גאנצען גרויסען פערמעגען צו זיינע קינדער בתנאי, אז זיי מוזען הייראטען מיט יודען, וועלכע שטאמען פון יודען (נישט קיין גרים).

די צואה האט דעמאלט ארויסגערופען א גרויסע דיסקוסיע אין דער גאנצער ענגלישער פרעסע און האט אנגעהאלטען א לאנגע צייט.

אויסערדעם, האט אדאלף טאק אויך אפגעשריבען א גרויסע סומע געלד פאר אינסטיטוציעס אין ארץ ישראל ווי אויך פאר אלע יודישע אנשטאלטען אין ווייטשעפעל און אין ענגלאנד בכלל.

ש. ק—סקי.

Dr. med. **H. Lubicz**

צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער־שוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ־לאמפ (האר־אויספאל)

נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקה.

קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-81.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעהמט אויך אן אין לעטניצאווע, נאווראשקער 17 פון 10—11 און פון 3—5

ניער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

19 מיטוואך — יא סיון תרפ"ט

יוני

זון-אויפגאנג 3.14
זון-אונטערגאנג 7.59

פאבאר פון יאהרגאנג 1908/7

היינט, מיטוואך שטעלען זיך צו דער פאבאר-קאמיסיע נומער 1 (פאמארסקא 18) די מאנספערשוינען פון יאהרגאנג 1908, וואס וואוינען אין 9-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף

K. M. P. T.

פאבאר-קאמיסיע נומער 2 (אנראדאווא 34) דער יאהרגאנג 1908 פון 14-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף

A, B, C, D, E, F, G, H,

פאבאר-קאמיסיע נומער 3 (זאקאנטנא 82) אלע פון יאהרגענג 1907, וועלכע זענען אין יאהר 1928 אנערקענט געווארען פאר נישט פעהיג (קאטעגאריע B) און וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף אלע בוכשטאבען

צוגאב-רעגיסטראציע פאר פרעמדע

(—) „פרעמדע" וועלכע וואוינען אין לאדז און האבען זיך נישט רעגיסטרירט אין דער בעשטימטער צייט, דארפען זיך איצט רעגיסטרירען אין דער שטעטישער סטאראסטווע ביז'ן 30 יוני.

פאליציי-קאמענדאנט אין אורלויב

(2) דער פאליציי-קאמענדאנט אינספעקטאר עלזעסאר-ניעדזשעלסקי הויבט היינט אן זיין 5 וואכען-אורלויב.

עס וועט איהם פערטרעטען דער לייטער פון דער אויספארשונגס-אפטיילונג קאמיסאר ווייער.

פערזענליכעס

(מ) דער לייטער פון דער ארכיטעקטור-אפטיילונג ביים מאגיסטראט אינזש. ארכיטעקט ליסאווסקי, איז אויף זיין פערלאנג בעפרייט געווארען פון זיין אמט.

מאגיסטראט און קאמארניקעס

(מ) דער מאגיסטראט האט ערהאלטען א צירקוליאר פון אינערן - מיניסטעריום, וועלכער קלערט אויף די פראגע צי די מאגיסטראטען און די דארפישע גמינעס זענען מחויב צוצושטעלען די איינוואוינער די אויפפאדערונגען פון קאמארניקעס געשטיצט אויפ'ן דעקרעט פון 22 פעברואר 1922 קלערט אויף דאס יוסטיץ-מיניסטעריום, אז די קאמארניקעס האבען נישט דאס רעכט צו פאדערן פון די מאגיסטראטען און גמינע-פערוואלטונגען, אז זיי זאלען איבערגעבען די איינוואוינער אויפפאדערונגען.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) מ. עפשטיין (פיעטרקאווער 225) מ. בארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 95) מ. ראזענבלום (ציגעל גאס 12) גארפיין (ווסכאדניא 54) י. קאפעראווסקי (נאוואמיעסקא 5).

ווילט איהר אז אייערע וואוינונגען זאלען נישט בלייבען אויף הפקר
בשעת איהר זייט אויף זומער-וואוינונגען און אין קור-ערטער?

דאס פערזיכערונגס-ביורא פון ה' מרדכי חיים רוטקאווסקי, קילינסקעגא 105, טעלעפאן 12,50 נעהמט אן אלע ארט אסעקוראציעס פייער און גנבה ספעציעל וואוינונגען. אלע די וועלכע פאהרען איצט אפ, דארפען תיכף קלינגען טעלעפאן 12,50 ווי זיי וועלען זאפארט בעזוכט ווערען און ארורכפיהרען די אסעקוראציע, בכדי די לאדזער איינוואוינער זאלען אין די זומער-חדשים זיין רוהיג און נישט דארפען מורא האבען פאר גנבות. און עס זייער אייגענער אינטערעס דאס תיכף ארורכצופיהרען קלינגען טעלעפאן 12,50 אין דער ביורא פון מרדכי חיים רוטקאווסקי.

די פייערליכע חתונה אין ווארשא
פון דירעקטאר מאקס קאהן

אונזער ווארשאוער קארעספאנדענט טעלעפאנירט אונז:

נעכטען 4 נאכמיטאג איז אין דער טלאמאצקער סינאגאגע פארגעקומען די פייערליכע חתונה-צערעמאניע צווישען דער יונגער טאכטער פון פראפעסאר ראבינער שאר מיט ה' מאקס קאהן, א זוהן פון גרויס-אינדוסטריעלער ה' אסקאר קאהן פון לאדז.

די ראזינע חתונה איז געפייערט געווארען זעהר פייערליך און אימפאזאנט.

די גאנצע סינאגאגע איז ספעציעל געווארען דעקארירט מיט בלומען און פאלמען, און אויך פרעכטיג אילומינירט. דער איינגאנג איז געווען בעפוצט מיט פלושענע טעפיכער.

פינקטליך 4 א זייגער איז פארגעקומען די חופה. מסדר-קידושין זענען געווען פראפ. שאר און דער לאדזער פרעדיגער ד"ר בראדע. עס זענען געקומען צו דער חתונה די אנגעזעהענסטע פערזענליכקייטען פון דער יודישער געזעלשאפט אין ווארשא און לאדז.

צווישען אנדערע איז צו דער חופה געקומען א פארשטעהער פון דער קאנסולארער אפטיילונג ביים אויסערן-מיניסטעריום; צוויי פארשטעהער פון שווערישע גענעראל-קאנסולאט, און בכלל זעהר פיל פון די ווארשאוער פני העיר.

פון לאדז איז געקומען א ספעציעלע פייער-לעשער-דעלעגאציע מיט'ן קאמענדאנט בראש; פאר שטעהער פון ארבייטער, פון דער פאבריק-דירעקציע א. אז. וו.

עס זענען אויך געווען אנוועזענד די לאדזער בירגער: ב. וואקס (פון רעטונגס-קאמיטעט), מ. ח. רומקאווסקי (פון די יתומים-הייזער), ה' לאנדסבערג (פרעזעס פון „אז דראוויסקא", א. אנד.

דער חתן האט לכבוד דעם יום-החופה מנדב געווען א פולשטענדיגע איינריכטונג פון א גרויסער שלאסעריי פאר „העלענובעק". די שילער, וואס וועלען זיך דארט אויסלערנען שלאסעריי-ארבייט וועלען בעקומען ארבייט אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור".

חוץ מזה האט ער מנדב געווען 20 טויזענד זלאטים אויף פערשידענע אנדערע צוועקען.

די כלה האט מען בעזעצט אויף א ספעציעלען פאטעל, וואס איז געשאנקען געווארען דורך דער לאדזשער „בני-ברית" פאר דער ווארשאווער סינאגאגע; דער ראזינער פאטעל שטאמט פון א ליקווידירטער אלטער סינאגאגע אין קעמפנא (פוזנער קאנט).

די אריינגאנג: פאר דער שוהל האבען געשטאנען די פייערלעשער, אבער דער געדראנג פון דעם ריזיגען עולם איז געווען אזוי גרויס, אז עס איז געקומען אפילו צו געשלעגען מיט די שמשים.

בעת מעשה איז א ראפגעווארפען געווארען א ציגעל פון דעם בנין, וואס בויט זיך איצט פאר דער סינאגאגע פאר דער יודאאיסטישער ביבליאטעק. דער ציגעל האט געטראפען אין א יונגען מאן, א געוויסען ישראל ראזענבערג, וועלכער איז שווער פערוואונדעט געווארען.

אויף דער חופה זענען נישט געווען — נישט די מוטער און נישט די שטיף-מוטער פונ'ם חתן.

נאך דער חופה איז אין די פריוואט-וואוינונגען פון פראפ. שאר פארגעקומען די גראטולאציע-אויפנאהמע ביי חתן-כלה.

דערנאך, ארום 8 אין אווענד איז דארט געפראוועט געווארען פאר א געקליבענעם עולם די חתונה-מאלצייט.

אין אווענד איז דאס יונגע פאר-פאלק אפגעפאהרען קיין בערלין; פון דארטען פאהרען זיי קיין מאריענבאד צו דעם חתנ'ס מוטער, און דערנאך — קיין שווערען, וואו זיי זאלען אויפגענומען ווערען דורך דעם שוועדישען קעניג.

בעשעפטיגטע ארבייטסלאזע פאר דער הלואה פון 1 מיליאן

(מ) נעכטען האט וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי און דער לייטער פון דער פינאנץ-אפטיילונג ביים מאגיסטראט כוואלבינסקי אפגעהאלטען א קאנפערענץ אין ווארשאווער וועגען פערוועדען די הלוואה פון 1 מיליאן, וועלכע די שטאט בעקומט פון פינאנץ-מיניסטעריום אויף צו בעשעפטיגען די ארבייטסלאזע.

בעת דער קאנפערענץ האט וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי מיטגעטיילט, אז אויב די שטאט-פערוואלטונג וועט בעקומען א ווייטערדיגע הלוואה, וועט זי באלד פארנעהמען רעגולאציע-ארבייטען אויף דער לאגעווניצקא גאס. דערכדעם וועט מעגליך ווערען צו פערליינגערן דעם אונטערערדישען טעלעפאן-קאבעל, וועלכער דארף לויט'ן פראיעקט פון מיניסטעריום פערבינדען לאדז מיט דער הויפט-שטאט.

מלוכה'שע דרינגענדע הילף
זאל פונ'ם 1 יולי ליקווידירט ווערען

(2) ווי מיר דערוויסען זיך פון מאסגעבענדע קוועלען, האט דאס ארבייטס-מיניסטעריום בעשלאסען פונ'ם 1. יולי צו ליקווידירען די מלוכה'שע דרינגענדע הילף אין גאנצען לאנד.

ביז צו דער צייט האט דער ארבייטס-מיניסטער אבער פעראָרדענט ארורכצופיהרען דורך די ארבייטסלאזע פאנדען דרינגענדע הילף פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע האבען שוין אויך קיין אונטערשטיצונג אין ארבייטסלאזען פאנד קיין רעכט נישט. פון דער דרינגענדער הילף וועלען קאנען געניסען נאר ארבייטסלאזע, וועלכע זענען בעשווערט מיט א פאמיליע נישט ווייניגער ווי פון 3 פערזאן, און וועלכע האבען פון דער דרינגענדער הילף גענאסען ווייניגער ווי 6 וואכען.

פון דער האנדעלס-קאמער

(ה) בשעתו האבען מיר מיטגעטיילט וועגען דער אינטערווענץ פון האנדעלס-קאמער ביים פרעזעס פון דער פינאנץ-קאמער. ווי מיר דערוויסען זיך איצט האט די אינטערווענץ געהאט א'ערפאלג: דער פרעזעס פון פינאנץ-קאמער האט פונאנדערגעשיקט א צירקוליאר, אין וועלכען ס'ווערט רעקאמענדירט אלע שטייער-אמטען, אז זיי זאלען נאכזעהען די רעקורסען וועגען אומזאץ-שטייער פארן יאהר 1928 און דערווייל זיך בעגרעניצען מיט איינקאסירען די פראוויזאריש פערקלענערטע אויסמעסטונגען פון שטייער. ווייטער ווערט אינ'ם צירקולאר רעקאמענדירט צוצואיילען דאס ערלעדיגען די ביטעס וועגען פונאנדערלייגען אויף ראטעס דעם אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1928.

שטאטישע סובסידיע פאר'ן „מושב זקנים" ביים יודישען דאבראטשינאשטש

אויף דער לעצטער זיצונג פון מאגיסטראט איז צוו. אגד בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען בעשטימען פאר דעם „מושב זקנים", וואס ווערט געגרינדעט ביים יודישען „דאב-אטשינאשטש" א סובסידיע פון 6.000 זל' א טייל לאווניקעס זענען ארויסגעטראטען געגען דעם דאזיגען פארשלאג. לאווניק יאפע האט אין א לענגערער רעדע אנגעוויזען, אז די דאזיגע אינסטיטוציע ווערט ענטלאסטען די שטאט, ערפילענדיג א טייל פון איהרע אויפגאבען בנוגע די יודישע זקנים. דער רעדנער האט אנגעוויזען, אז בשעתו, אין יאהר 1920, האבען די פארשטעהער פון די לינקע געשטיצט דעם פארשלאג: די שטאט זאל ספעציעל אפדינגען א געוויסע צאהל בעטלעך פאר קראנקע אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל, כדי קענען צו הילף צו קומען די קראנקע יודען. ער אפעלירט צו דער מעהרהייט, זיי זאלען אין אלגעמיינעם אינטערעס בעשטימען אויסצוצאהלען די סובסידיע.

נאך א וכוח איז בעשלאסען געווארען אויסצוצאהלען די סובסידיע פון 6.000 זל'. אין דריי ראטעס.

קאנסטיטואירונג פון קאאפעראטיווע ראיאן-קאמיטעט אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע

זונטאג, איז פארגעקומען אין לאקאל פון דער האנדווערקער-באנק, פאלודניאווא 4 די ערשטע פלענאר-זיצונג פון ראיאן-קאמיטעט פון די קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע, וואס איז אויסגעקליבען געווארען אויף דער לעצטער ראיאן-קאנפערענץ דעם 26. מאי ה. י. ס'איז בעשלאסען געווארען אויסצוּוועהלען א עקזעקוטיווע פון קאמיטעט אין פאלגענדען בעשטאנד: ד"ר א. טארטאקאווער אלס פארזיצער, ארון. צימערמאן אלס וויצע-פארזיצער, קליינמאן (פאביאניץ) אלס סעקרעטאר, ראבושינסקי (זדונסקא-וואליא) אלס קאסירער און דאטם. מארגענשטערן (זגערוש) אלס מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע. א חוץ דעם זענען געשאפען געווארען דריי קאמיסיעס, אנ'אינסטרוקציע און רעוויזיע-קאמיסיע א קולטור- און פראפאגאנדע-קאמיסיע און א שידס גערייכט-קאמיסיע.

די זיצונג האט זיך אויך בעשעפטיגט מיט דער פראגע פון דער פאטשטעהערשאפט פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע אויפ'ן נאהענטסטען לאנד-צוזאמענפאהר פון די יודישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען און פוילען, וואס דארף פארקומען דעם 30-טען ה. ח. אין ווארשא. ס'איז בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען צו אלע קאאפעראטיוון אין דער וואיעוואדזטווע בעשטימטע אינסטרוקציעס אין דער פראגע.

בעצאהלען 75 טויזענד זל.
פארקאנקורירן מיט... פליגען-קאפערס

אין לאדז, אויף נאפיורקאווסקא 7, עקזיסטירט שוין פון א יאהר 15 א פאבריק פון פליגען-קאפערס, וועלכע געהער דער פירמע גוסטאוו פישער און קאמפ. די דאזיגע פליגען-פאפיר איז פאטענטירט און טראגט דעם נאמען „גופי".

זינט א געוויסע צייט האט זיך אויפ'ן היגען מארק בעוויזען מיט'ן זעלבען טעקסט, שריפט, פארב, פליגען קאפעיס, וואס טראגען דעם נאמען „נאלף" און מאכען אויסערליך דעם זעלבען איינדרוק וואס די לאדזער.

ליידענדיג אזוי ארום גרויסע היזקות. האט דער לאדזער פאבריקאנט זיך געווענדעט צו דער אויספארשונגס-פאליציי, וועלכע האט פעסטגעשטעלט, אז דער קאנקורענט איז א געוויסער ליינזר גראספאטער אין ווארשא, גענשא 47. די פאבריק פון גראספאטערס פליגען קאפערס איז אויף פראנציסקאנער 21.

אויף דער פעראָרדנונג פון פראקוראר איז גראספאטערס פאבריק פער'חתמה'ט געווארען. עס דראהט איהם א שטראף 75 טויזענד זלאטים.

מעדיצינישע הילף פאר טארג- און מארק-שטייער

זונטאג אין אווענד איז פארגעקומען אין לאקאל פון צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין (זאוואדזקא 5) א פייערונג צוליב איינפיהרען מעדיצינישע הילף פאר די טארג-און מארק-שטעהער.

די פייערונג האט געעפענט דער פרעזעס פון די סעקציע מ. מינץ, וועלכער ווייזט אן אויף דער נויטיגקייט פון דער דאזיגער מעדיצינישער הילף. נאך דעם קומען פאר בעגריסונגען פון די דעלעגאטען: פיאטר כארי, זשאורקאווסקי, אבראמאוויטש, י. צרליך, ד. העניג, קרול, נאפארסטעק, סאפאָוויטש, דאווידאוויטש, ניטקא, פרענקעל, ה. ערליך, בענדעט, פודלער, קראקאווסקי א. אנד.

נאכדעם האבען זיך די אנוועזענדע איינגעשריבען אינ'ם גאלדענעם בוך און צום סוף איז פארגעקומען א מיניאטור-פארשטעלונג און א באנקעט.

פערשרייבט זיך

אלס מיטגלידער פונם אפיקורסים-קרייז פאר מינדעריעהריגע אין לאדז. — די ארבייט איז א נ'אירעאישע, אהן וועלכע עס איז מאטעריעלע פערפליכטונגען.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען.

פעטריקאווער 10, טעל. 31-86

נעהמט אן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאכמ

א פאטער — א חיה

(2) אויף זלאטע 10 וואוינט זיים עטליכע יאהר מיכאל פיאטרקאווסקי מיט זיין פרוי מאריא און טאכטער לעאנארא. פיאטרקאווסקי פלעגט אפט מאכען אוואנטורעס און שלאגען די פרוי מיט דער טאכטער. פארינען מאנטאג האט פיאטרקאווסקי שטארק צושלאגען די פרוי און די טאכטער און די שכנים, וואס האבען נישט געקענט צוזעהען די ליידען פון די פרויען, האבען זיי אנגערעדט, אז זיי זאלען מעלדען דער פאליציי וועגען פיאטרקאווסקי׳ס אכזריות׳ן.

די טאכטער לעאנארא האט זיך געלאזט אנ־רעדען און איז אוועק אין פאליציי־קאמיסאריאט און האט דארט געמאכט פאלגענדע סענסאציאנעלע ערקלערונג: זי איז אלט 17 יאהר. אין יאהר 1927 האט דער פאטער זי פערגוואלדיגט און זינט דאן געהאט מיט איהר געשלעכטליכע בעציהונגען. ווען די מוטער האט זיך וועגען דעם דערוואוסט און געפרובט איהם צו שטערען, האט ער זיי ביידע געדראהט מיט טויט. פאר א יאהרען איז לעאנארא געווארען מעוברת און לויט׳ן ראט פון פאטער זיך געווענדעט צו דער אקושערקע ליבערט (פאב־אניצקער שאסיי 46), וועלכע האט איהר געמאכט אן אבארט. פאר דער אפעראציע האט בעצאהלט דער פאטער.

די פאליציי האט באלד פעראָרדענט צו א־רעסטירען דעם פאטער דעם אייסמאורף.

גראנאטען-אויפרייס

(2) נעכטען איז אין די קאשארען פון 31. פיעכאטע-פולק (קאנסטאנטינער גאס) פארגעקומען א לעקציע ווי אזוי זיך צו בעגעהען מיט האנד-גראנאטען. דעם פארטראג האט געהאלטען דער פלוטאנאווע מאנקאווסקי. ער האט ערקלערט די זעלנער דעם בוי פון די גראנאטען און גענומען א גראנאט פונאנדערשרויפען. עס האט זיך איהם אבער נישט איינגעגעבען באלד פונאנדערצושרויפען. האט דאס איהם אביסעל דענערווירט און ער האט גענומען מאניפולירען מיט׳ן גראנאט. דער גראנאט האט אויפגעריסען און מאנקאווסקי׳ן שווער פערוואונדעט. מען האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף זשעראמסקא גאס.

•

אן׳עהנליכער פאל האט געטראפען נעבען דער ראקיציינער אויף קאנסטיטוציע פלאץ, וואו דער זעלנער טשעסלאוו לעוואנדאווסקי האט מא-ניפולירט מיט א גראנאט וועלכער האט אויפגעריסען און איהם שווער פערוואונדעט.

פערזאמלונג פון חתונה-מוזיקער

אין לאקאל אויף וואלטשאנסקא 5 איז פאר-געקומען די ערשטע ארגאניזיר-פערזאמלונג פון חתונה-מוזיקאנטען. עס איז ארומגערעדט גע-ווארען די פראגע וועגען דער אלגע-מיינער לאגע פון די מוזיקער און וועגען דער נויטווענדיגקייט פון א פעראייניגונג כדי אויסצו-קעמפען א בעסערע עקזיסטענץ פאר דעם פאך. צום סוף איז געוועהלט געווארען א צייטווייליגע פערוואלטונג פון דעם פעראיין, אלס פרעזעס איז געוועהלט געווארען ה׳ אלטער קאכאנאווסקי.

אויפטריט פון זולא פאגאזשעל-סקא און פר. יאראססי.

דאנערשטאג טרעטען אויף אין פילהארמאניע די בעקאנטע ווארשעווער שוישפילער זולא פאגא-זשעלסקא און פר. יאראססי. די אויבענדערמאנ-טע קינסטלער וועלען אויספיהרען די שענסטע שלאגער נימערן פון ווארשעווער רעווי טעאטער קווי-פרא-קווא און מארסקיע אקא.

דער דאזיגער אווענד פערשפרעכט צו זיין זעהר אינטערעסאנט און וועט זיכער צוציהען א גרויסען עולם.

א חוץ די אויבענדערמאנטע ארטיסטען וועלען נאך אויפטרעטען די בעוואוסטע שוישפילער מ. באלצערקעוויטש, לעאן ווירוויטש, פ. בארזינ-סקי און וו. מאכערסקי.

א בריף אין רעדאקציע

גע׳עהרטע רעדאקציע!

מיר בעטען צו פערעפענטליכען דעם פאל-גענדען בריף, פאר וועלכען מיר דאנקען אייך פארויס.

אין אייער געעהרטע צייטונג פון 16 יוני ד. י. איז געווען אפגעדריקט א נאטיץ, וועגען א „מעשה ובלה" וועלכעס אונזער קרייז איז בעגאנגען: שטעלענדיג אויף די אפישען „טעאטער „ארט", אנשטאט: ווייכער זאל אדער „מאנטוי-פעל" ווי מען האט דעם זאל פריהער גערופען. מען דארף אבער נעמען אין אכט אז מיט׳ן ענט-שטעהן פון טעאטער „ארט" האט דער זאל אי-בערגענומען דעם נאמען: „ארט". דאס גאנצע לאדזער יודיש פובליקום ווייסט, אז דער זאל זאכאדניא 43, רופט זיך „ארט-טעאטער". עס קאן אויך דא קיין רייד נישט זיין וועגען א שווינ-דעל, אויסצונוצען די נאאיוויטעט פון טעאטער-בעזוכער אין דער צייט ווען מיר האבען געמאלדען אין די אפישען, אז די פארשטעלונג (נישט קיין רעווי ווי עס שפילט „ארט") ווערט אויסגעפיהרט דורך „דראמ. קרייז שטרעבענדע צו קונסט" ביי דער יודישער פאלקס בילדונגס-ליגע אין לאדוש, דאס פובליקום וואס האט בייגעוואוינט אונזער פארשטעלונג זענען נישט געקומען זעהן ווי עס שפילט „ארט," נאר זענען געקומען זעהן ווי עס שפילט יודיש טעאטער דער דראמ. קרייז „שטרעבענדע צו קונסט.".

מיט כבוד
ליטעראַרישער דראמאטישער קרייז א. נ. שטרעבענדע צו קונסט ביי דער יודישער פאלקס-בילדונגס-ליגע אין לאדז
סלעדזווינסקי
סעקרעטאר א. נייהויז

Dr. med.
S. Heinrich
ספעציאליסט פאר
קינדער- און אינערליכע קראנקהייטען
עמפפאנגט אין זשאקאוויץ
ווילא סאקאלאווסקי ביי דער באהן-סטאציע

Dr. Antonina KRAGEN
ארדינירט אזוי ווי אין די פאריגע יאהרען
אין שטשאווניצא
ווילא „סילווא".

פייערליכער שלוס-אקט אין יודישען גימנאזיום

אין לאקאל פון יודישען פרויען-גימנאזיום (אלגינסקא 7) איז פארגעקומען דער פייערליכער שלוס-אקט פאר די שילער פון 2. יודישען גימ-נאזיום פון די 3 פארבערייטונגס-קלאסען (א, בע און צע). די פערזאמעלטע קינדערלעך האבען אין דער אנוועזענהייט פון זייערע עלטערען, לעהרער און פריינד פארגעטראגען איינינע לידער און פארגעשטעלט עטליכע העברעאישע און פוילישע אינסצעניזאציעס, וואס זענען זעהר געלונגען אויסגעפאלען.

די פארשטעלונגען האט צוגעגרייט מיט די קינדער פר׳ ד״ר לעוויטער, מוזיק — פראפ. פיי-ווישיס. צום סוף האט דירעקטאר ריגער געהאלטען א געזעגנונגס-רעדע און פאר די קינדער זענען פערטיילט געווארען די צענזורקעס.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך דעם 19 יוני

12.10 ווארשא: גראמאפאן-מוזיק. 15.50 ווארשא: גראמאפאן-מוזיק. 17.55 ווארשא: לייכ-טע מוזיק. 18.15 ווילנא: ליטעראַרישע אודיציע. 18.20 פויזען: וואקאל-אודיציע פון פרוי מילסקא. 19.10 ווילנא: פאשיזם און פוטוריזם פון ד״ר עדוארד באי. 20.15 ווארשא: סאליסטען-קאנצערט. 21.15 ווארשא: ליטעראַרישער אווענד. 22.15 ווארשא: קאמוניקאט פון פ.א.ט. 23.00 ווארשא: טאנץ-אווענד. 20.00 שטוטגארט: קאנצערט פון פילהארמאנישען ארקעסטער. 20.15 ברעסלוי: מוזיק. 21.00 שטוטגארט: „ליבעס-טראנק" פון ווערדקינד. 21.15 בריסעל: קאנצערט מיט׳ן אנ-טייל פון דער אונגארישער זינגערין אלגא קאלו-ווארא.

די רינג-קאמפען אין צירק

נעכטען האבען געקעמפט פיר פאר. די סענ-סאציע פון קאמף איז געווען דער ערשטער אויפ-טריט פון יודישען קעמפער, זעליג פאשאף.

אין דער ערשטער פאר האבען געקעמפט: פאשאף און שאכשניידער. פאשאף בעזיגט זיין געגנער אין משך פון 1 מינוט.

דער קאמף: קארנאץ—קראוז ענדיגט זיך אהן רעזולטאט

אין דער דריטער פאר קעמפען: שטעקער און קעלער. אין דער פינפטער סעקונדע בעזיגט שטע-קער זיין געגנער.

אין דער לעצטער פאר קעמפט שטשערבינסקי און ווייס. אין דער ערשטער מינוט בעזיגט שטשערבינסקי זיין געגנער.

מעלדונגען

דערמיט מעלדען מיר אלע וועהלער דאס היינט וועלען די וואהלען צו דער קאנפערענץ פון ארבייטענדען א״י נישט פארקומען.

סעקרעטאריאט פון דער וואהל-קאמיסיע.

באלוטער וועבער פון גלאזערס ארבייט

דארפען קומען אויף א פערזאמלונג אין פעראיין פייפער-גאס 13, היינט מיטוואך, 8 אווענד וועגען רעגולירען די לוין און ארבייט בעדינגונגען.

די פאך-קאמיסיע פון באלוטער וועבער ביים טעקסטיל-פעראיין

טעלעגראמען

סמיכות אויף רבנות זאל ער-טיילען א סנהדרין

ניו-יארק, (י.ט.א.) דא איז פארגעקומען די סמיכה-צערעמאניע פון די רבנים-אבסאלווענטען פון יודישען טעאלאגישען סעמינאר. די פייערליכע עפנונגס-רעדע האט געהאלטען דר. אברהם ניומאן וועלכער האט ערקלערט, אז די שנעלע ענטוויק-לונג פון רעליגיעזען לעבען אין ארץ ישראל בע-רעכטיגט די פאדערונג, ווידער אריבערצופיהרען אויפ׳ן ארץ-ישראל-באדען דעם אלטען מנהג צו ערטיילען סמיכה אויף רבנות דורך א סנהדרין.

וועלט-קאנפערענץ פון „שומרי שבת"

בערלין, (י.ט.א.) דעם 20-טען ה. ח. קומט דא פאר א זיצונג פון צענטראל-קאמיטעט פון פערבאנד „שומרי שבת", וואס וועט בעשליסען וועגען צונויפרופען די וועלט-קאנפערענץ פון די „שומרי-שבת-פעראיינען.

נייע פראנצויזישע איוב-איבערזעצונג

פאריז, (י.ט.א.) דער „רידער" - פערלאג האט אין דער קאלעקציע „יודאיזם" ארויסגעגעבען א נייע קינסטלערישע איבערזעצונג פון ספר „איוב" פון פאל בערטי.

געשלאסען א לעדער - פאבריק אין תל-אביב

תל-אביב, (י.ט.א.) לויט א פעראָרדנונג פון דער סאניטאר-מאכט איז געשלאסען געווארען די לעדער-פאבריק פון לעווקאוויטש.

דער איינציגער אין פוילען
ספארט-צירק
פלאץ דאמבראווסקי
היינט, מיטוואך — 2-טער אויפטריט פון
יודישען רינג-קעמפער
זעליג פאשאף
אויסער׳ן פראגראם: אינטערנאציאנאלער טורנעע פון רינג-קאמפען. עס קעמפען פאלגענדע פארען:
פאשאף קאנטרא שטשערבינסקי; ווייס—בריל; רעצידירענדער קאמף: מייבער—קארנאץ
„ „ קראוז—שטעקער.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
אייגענע פראצאווניע פון [illegible] ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: וקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסט-ליכע פיס, גארסעטען א. ז. וו. עמפפאנגט פון 5—7 אזייגער.
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען. ספעציעל פאר לונגען-און הארץ-קראנקהייט׳ן, בעשטראהלונגען און קינסטליכע [illegible] אין דער היים פון 3—5 נאכמיטאג.

דער יודישער גבור זעליג פאשאף

וואס ער דערצעהלט פאר׳ן „נייעם פאלקסבלאט"

זעליג פאשאף, דער יודישער גבור, וועלכער טרעט איצט ארויס אין די רינג-קאמפען אין לאד-זער צירק, האט אין א שמועס מיט אונזער מיט-ארבייטער איבערגעגעבען, אז ער איז געקומען קיין לאדז לויט׳ן איינענעם ווילען. לאדז האט איהם פעראינטערעסירט. דא איז ער נאך קיינמאל נישט געווען. עס האט איהם פעראינטערעסירט לאדז מיט דער גרויסער יודישער ארבייטער בעפעלקערונג.

פאשאף איז א יוד מיט א נאר ווארים יודיש הארץ, עס ציהט איהם צו די יודישע ברייטע מאסען, עס ארט איהם יודישע עוולות און ווען עמיצער פרובט בעליידיגען א יודען אין זיין געגענ-ווארט, קאסט עס דעם בעליידיגער טייער...

אין דעם ווי אזוי פאשאף איז געווארען א רינג-קעמפער ליגט אויך א שטיק בעליידיגט יודיש נאציאנאלע געפיהל: פאשאף איז געווארען א פראפעסיאנעלער רינג-קעמפער ערשט צוריק מיט 4 יאהר. איצט איז ער אלט 30 יאהר. ביז 26 יאהר איז ער געווען א באנק-אנגעשטעלטער אין פראנקפורט, וואו ער איז אויך געבוירען. א בעשייגענער דייטש-יודישער יונגערמאן מיט מיטעלע בילדונג, מיט א גוטער שטימע און מיטעלער מוזיקאלער בילדונג. זינגט און אקאמפאנירט זיך אליין. זיין מוטער וועגט 110 קילא, און איהר בן-יחיד — 120 קילא.

זייענדיג א מיטגליד אין ספארט-פעראיינען „מכבי" האט אמאל פאסירט, אז א „פרעמדע מאנ-שאפט" האט נאך א נישט-געלונגענעם ארויסטריט פון „מכבי" זיך אויסגעדריקט, אז יודען קענען אי בערהויפט נישט קעמפען, יודען זענען שוואך... דאס איז געווען גענוג פאר׳ן דעמאלט נאך באנק-אנגעשטעלטען פאשאף ער זאל בעווייזען די „פרעמ-דע", אז יודען האבען יא כח. ער האט ארויסגערו-פען געגען זיך א גאנצע גרופע רינג-קעמפער און אהן טרענירונג זיי אלע בעקעמפט.

דעמאלט איז ער דאס ערשטע מאל ארויס-געטרעטען אין די נאציאנאל-יודישע בלוי-ווייסע פארבען, און טרעט שוין אין די פארבען ארום אומעטום.

וועגען א צווייטען פאל, ווען ער האט בעווי-זען, אז א יוד האט כח, דערצעהלט פאשאף: דאס איז געווען נאר נישט לאנג, בעת זיינע ארויסטרע-טונגען אין האמבורג, וואו ער האט איצט געווינען דעם ערשטען פריז פון 3000 דייטשע מארק.

א גרויסער, דיקער שוצמאן אין האמבורג האט אין א געזעלשאפט געזאגט, אז ער גלויבט נישט אין דער גאנצער ערנסטקייט פון די רינג-קאמפען. די מעשה וויזט זיך איהם אויס בלאף און, אז א יוד זאל האבען כח צו בעקעמפען — גלויבט ער ש׳ין איבערהויפט נישט.

פאשאף האט פארגעלעגט דעם שוצמאן צו פערלעגען איהם אויף עטליכע סעקונדען א „דאפ-פעלטען נעלסאן". ער וועט איהם אפלאזען, ווי נאר יענער וועט אויסרופען, אז ער האט גענוג און פאשאף האט איהם ווירקליך אפגעהאלטען נאר א פאר סעקונדען. דער שוצמאן האט אבער שוין נישט בעוויזען קיין וואנק צו טאן און פאשאף האט איהם אפגעלאזט ווי יענער אוועקגעפאלען ווי א זאק....

וועגען דעם נישט צוטרוי פון׳ם פובליקום צו דער ערנסטקייט פון די קאמפען דערצעהלט פאשאף פאלגענדען טראגישען פאל: אין לעמבערג בעת א קאמף צווישען ארלאנדא—פעלעסטאנאווו איז ארלאנדא געבליבען אויף דער ארענע א טוי-טער, און דאס פובליקום האט דעמאלט געשריגען, אז דער קאמף איז בלאף!...

דעם צווייטען אווענד האט געדארפט פאר-קומען א קאמף ארלאנדא—פינעצקי, און פאשאף דערצעהלט, ווי פינעצקי האט געוויינט, בעוויינט דעם געפאלענעם חבר און געזאגט, אז עס קען דאך אויך איהם טרעפען, אז ווען ער פערלעגט עמיצען א דאפעלטען נעלסאן קען עס דאך אמאל יענעם קאסטען זיין לעבען.

עס מאכט זיך קיין שום קעמפער נישט לאזען בעקעמפען, אזוי לאנג ווי ער האט כח זיך ווי-דערצושטעלען, ווען א קעמפער ווערט 5 מאל דורכאנאנד בעקעמפט, פערלירט ער דעם פרעס-טיזש פאר א קעמפער-פראפעסיאנאל. און דאס גלייך ווי צו פערלירען דאס שטיקעל ברויט, די פרנסה. עס טרעפט זיך ביי שטארקע קעמפער שוואכע מאמענטען. אויך פאשאף האט פערשפילט עט-ליכע קאמפען אין זיין טורנע (אויף 86 קאמפען האט ער געוואונען 82 און 4 פערשפילט).

אין אמעריקא האט איהם איינמאל איין רע-דאקטאר געוואלט רעקלאמירען אלס דייטשען טשעמ-פיאן, דער דירעקטאר האט דאס ערקלערט דער-מיט, וואס די בעפעלקערונג אין דער געגענד איז א מעהר דייטשע. פאשאף האט אבער הארט נעי-זאגט, אז ער טוט אויך דעם יודישען פאלק קיין בושות נישט אן. און געהייסען רעקלאמירען „דער יודישער טשעמפיאן".

פאשאף דערצעהלט אויך מיט פיל ליבע און הארציגקייט וועגען זיין מוטער, אז אויף פסח פאר-דערט זי, אז דער בן-יחיד זאל אונבעדינגט זיין צו די סדרים, און וואו דער גבור זאל נישט זיין — קומט ער צו די סדרים אהיים.

צוליב דער מוטער, וועלכע וויל אונבעדינגט זיין אין ארץ-ישראל פאהרט פאשאף אין הערבסט אויף איינינע חדשים מיט דער מוטער קיין פא-לעסטינא.

צום סוף בעט ער צו גריסען אונזער לעזער אין זיין נאמען.

——:::——

בירגער, האַלט איין דיינע נערווען

ווען דו קומסט אין בעריהרונג מיט דער מאַכט

גאַנץ אָפט קומט אויס יעדען פון אונז ביי-צוּוואוינען אַזעלכע פּיינליכע סצענעס:

אויף אַ טראָטואַר טרעפען זיך צופעליג עס-ליכע בעקאַנטע און שטעלען זיך אַנידער אין מיטען כּאָפּען אַ שמועסעל, אָדער עמיץ שפּרייזט אַריבער דעם ברוק נישט האַלטענדיג זיך ביי דער פאָרשריפטסמעסיגער ליניע.

דעסגלייכען עס פערגלוסט זיך ווענען צו פערוויכערען אַ פּאַפּיראָס, פונקט אין וואַרטע-זאַל פון אַ קינאָ, טעאַטער, אָדער אין אַ אַנדער עפענטליך אָרט, צו עמיץ פערגעסט אויסצוטוען דאָס היטעל אין די קאָרי-אָרען פון אַ געריכט א. ד. גל.

אומבעמערקט-ערהייט רוקט זיך אונטער אַ פּאָליציאַנט און פאַקט זיי פונקט אויף דער הייסער מינוט פון בעגאַנגענעם פערברעך.

אמת, דאָס זענען אַלץ לייכטע דריטראַנגיגע פערברעכענס, אָבער פאָרט פערברעכענס און שטראָפּבאַרע פערברעכענס.

און דעריבער טאַקע, ווען דער זעלבער פּאָ-ליציאַנט רופט דעם שולדיגען, אָדער די שולדיגע צוזעק אין אַ זייט און בעשטראָפט זיי גלייך אויפ'ן אָרט מיט 1 אָדער 2 זל. מאַכען זיי נישט קיין לאַנגע טענות, עפענען די טייסטערס און געבען זיך תּכף אונטער דעם פּסק-דין.

נישט אַלע מענשען האָבען אָבער אַזעלכע רוהיגע פרידליכע געשטימטע נאַטורען, עס טרעפט גראָד אָן אויף היציגע קעפּ, אָדער עקשנים, וועל-כע ווילען בשום אופן נישט בעצאָהלען די גע-פאָדערטע זלאָטע און ענטזאָגען זיך אויך אויסצו-לעגיטימירען — מוז קומען צו אַמפּערייען, בעליי-דיגונגען און דער סוף איז, אַז דער איינגעשפּאַר-טער בירגער ווערט געשלאָסען און געשלעפּט אין קאָמיסאַריאַט און ווערט צוגעצויגען צו געריכט-ליכער פעראַנטוואָרטליכקייט לויט'ן אַרטיקל 142, 154, 262, אָדער 532 פון שטראָף-קאָדעקס.

אין אַזעלכע פעלען זענען די געריכטען אומ-ברחמנות'דיג; עס העלפען נישט קיין שום ער-קלערונגען און פערענטפערונגען; די אָנגעקלאָגטע ווערען פער'משפט צו די העכסטע שטראָפען.

דער זעלבער גורל מיט אַלע פערדריסליכע קאָנסעקווענצען, קען אויך טרעפען יעדען אַנדע-רען צופעליגען פערבייגעהער, וועלכער זייענדיג אַן עדות פון אַזאַ, אָדער אַנדערער פּיינליכער סצענע, קען זיך נישט בעהערשען, נאָר שטעלט זיך איין, פּראָבירט זיך אריינמישען אין דער האַנדלונג פון דעם אָדער אַנדערען פּאָליציי-פונק-ציאָנער, אָדער הויבט אָן אינטעווענירען לטובת דעם פערהאַלטענעם.

אַזעלכע פּראָצעסען קומען פאָר אין די גע-ריכטען צעהנדליגער און הונדערטער יעדען טאָג.

וויפיל בייז-בלוט, עגמת-נפש, צייט און געלד קאָסטען אַזעלכע פּאַסירונגען נישט בלויז דעם דירעקט-געליטענעם. נאָר אויך זיין משפּחה און קרובים.

אָט די אַלע צרות קומען אַרויס מייסטענטייל צוליב עקשנות'דיגקייט היציגקייט און וואוילויִנ-גערישקייט.

מיר מאַכען טאַקע אויפמערקזאַם ביי דער געלעגענהייט די ברייטע עפענטליכקייט אויף דער נויטווענדיגקייט אומעטום לגבי דער פּאָליציי-מאַכט איינצוהאַלטען די נערווען-גלייכגעוויכט.

פּראָבירענדיג צו בערוהיגען די צורייצטע געמיטער פון געהיסע נערוועזע און פערקשנטע בירגער, מיינען מיר דערמיט נאָך נישט צו זאָ-גען, אַז די גערעכטיגקייט איז אַלעמאָל דוקא נאָר אויף דער זייט פון דער מאַכט.

ס'זענען געוויס אויך פעראַן ענצעלנע פונק-ציאָנערען, וועלכע פערמאָגען נישט דעם נויטיגען טאַקט און פערשטייען נישט, ווי אַזוי אין אַ דרינ-גענדען פאַל אַנצוהיטען דעם פּרעסטיזש פון דער מלוכה און זייער אַמט און עס זאָל דערביי גלייכ-צייטיג אויך געשוינט ווערען דער מענשליכער כּבוד פון בירגער, זיי לאָזען זיך גאַנץ אָפט בע-הערשען, אָדער ווערען בעהערשט דורך בייזווי-ליגע איינפלוסען און ברענגען דעריבער ביז זיי-ערע האַנדלונגען צו די פערדריסליכסטע מיספער-שטענדנישען און אפילו עולות.

ווער עס פיהלט זיך טאַקע בע'עוולה'ט דורך דער האַנדלונג פון דעם, אָדער אַנדערען פּאָליציי-פונקציאָנער, טאָר זיך בשום אופן אַליין נישט נעמען די רעכט בעלד אויפ'ן אָרט צו רעאַגירען, דאַרף זיך תּיכף ווענדען מיט אַן ענטשפּרעכענדער אַנקלאַגע אין דער קאָמענדע (אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען לאָדז קילינסקיעגאָ נומר 152) וועגען דעם שולדיגען אינטערווענירענדען וועט אַ דיסציפּלינאַרע אויספאָרשונג און ער וועט פאַר זיין טאַט נעהעריג שוין בעשטראָפט.

י. אינגלד.

בענייט דר. רייכערטס דראַמאַט. סטודיע

(קאָמוניקאַט)

אין די לעצטע יאָהרען מיט'ן וואוקס און ענטוויקלונג פון בעסערען יודישען טעאַטער לאָזט זיך וואָס מעהר אַלץ פיהלען דער מאַנגעל אין יונגע געשולטע כּוחות פאַר דער ביהנע. נישט געקוקט אויף דער עקזיסטענץ פון צענדליגער יודישע טעאַטערן איז ביים היינטיגען טאָג נישט פעראַן סיי אין אייראָפּע סיי אין אַמעריקע קיין איין יודישע דראַמאַטישע לערנאַנשטאַלט.

ד"ר מיכאַל וויכערט האָט איצט בענייט די טעטיגקייט פון זיין דראַמאַטישער שול, וואָס האָט עקזיסטירט אין וואַרשע צוויי יאָהר און האָט אַרויסגעגעבען אַ היפּשע צאָל אַרטיסטען, וועלכע שפּילען איצט אין די בעסערע טרופּעס אין לאַנד און אין אויסלאַנד.

דער פּראָגראַם פון דער שול נעמט אַרום אַלע פּראַקטישע און טעאָרעטישע טעאַטער-למודים. מיט דער שול איז פערבונדען אַ סטודיע, אין וועלכע די שילער וועלען זיך בעטייליגען אין אויפפיהרונגען פון מאָדערנע אָריגינעלע דראַמעס.

אַלס לעהרער אין דער סטודיע וועלען זיין טעטיג: ד"ר מ. וויכערט, רעזש. דוד הערמאַן, לייטער פון פּעדאַגאָגישען אַמט פון דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע — ה. ש קאַזדאָן, טעאַטער-היסטאָריקער ד"ר י. שיפּער, עקזעקוטיוו-מיטגליד פון דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע ש. מענדעל-סאָן, קאָמפּאָזיטאָר הענך קאָן, פּלאַסטיק-לעהרער ר"ר אַ. גראַבער, לעהרערין פון ריטמיק לאה ראָטבוים און אַנדערע.

די ערשטע עקזאַמענס אין דער סטודיע זע-נען פאָרגעקומען פערגאַנגענע וואָך. ס'זענען אָנ-גענומען געוואָרען 12 סטודיאַנטען; 7 מענער און 5 פרויען. די לעצטע עקזאַמענס וועלען פאָרקומען אין חודש אויגוסט. די רעגולערע אַרבייט פון דער סטודיע וועט זיך אָנהויבען די ערשטע טעג פון סעפּטעמבער.

וועגען נענויערע אינפאָרמאַציעס דאַרף מען זיך ווענדען אויפ'ן אַדרעס:

Żydowskie Studio Dramatyczne
Warszawa, ul. Miła 51/1.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנא 25, טעל. 26-87

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און וועגע-רישע קראַנקהייטען. מענער-שוועכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנד-לונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

עמט אָן פון 8–10 פריה, 12–2 נ.מ. און פון 4–8 אָוו.

Dr. med. STUPEL

12 Sakowa 12.

הויט-, האָר און וענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, לעכט-ליכט-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע

ויי מט אָן פון 6 ביז 9 אַוונט.

„דוד'ס קרוין“ אין „הבימה“

א טראַגעדיע אין דריי אַקטען און אכט בילדער פון שפּאַ-נישען דראַמאַטורג קאַדראָן, בעאַרבייט אין העברעאיש דורך יצחק למדן, רעזשי פון רוסישען רעזשיסאָר דיקי און אויפגעפיהרט דורך „הבימה“

(קאָרעספּאָנדענץ פון ארץ-ישראל)

זאָל זיך דער לעזער נישט פיהלען און גיט איבערלייענען די „איבערקעפּעל“ פון היינטיגען בריוו: „דוד'ס קרוין“ אין שפּאַניש „די לאָקען פון אבשלום“, [illegible] דורך אַ שפּאַניש-קאַטוילישען דראַמאַטורג, [illegible]ישירט דורך אַ רוסישען רעזשי-סאָר און אויפגעפיהרט דורך דער „הבימה“ אין ארץ-ישראל. קען נאָך זיין אַ גרעסערע סענסאַציע פאַר אַ טעאַטער? אָבער נישט „הבימה“ און אויך נישט דער יודישער צושויער האָבען אין זינען גע-האַט די סענסאַציע. מען האָט געוואַרט מיט קלאַ-פּענדיגע הערצער אויף דער אויפפיהרונג פון דער דראַמע. „הבימה“ האָט זיך צו דעם געגרייט כּמעט אַ יאָהר צייט, ווייל הן „הבימה“ הן דער יודישער צו-שויער זענען געשטעלט געוואָרען פאַר אַ נייעם גרויסען נסיון: לעבעדיג מאַכען בילדער, וועלכע זענען בעדעקט מיט'ן שטויב פון הונדערטער דורות, פון טוי-זענדער יאָהרען.

דוד המלך! געוועבט פון די דינסטע זייד-פערים איז די געשטאַלט און נשמה פון דוד'ן: דער יונגער פּאַסטוך, דער אויפגעוואַקסענער העלד, דער אין דער שטיל געוואָלבטער מלך, דער פערפּאַלנטער וואַנדערער אין דער מדבר יהודה, דער גרויסער, צייר-ענהייט גרויאַמער הערשער און דער צאַרטער משורר און... אין טיפע היילען ליגט אין טיפען דרעמל דער מלך דוד. אַ האַרפּע הענגט צו זיין קאָפּענס און האַל-בע נאַכט קומט אַ צפון-ווינט. בעוועגט די סטרונעס, און וועלכער יודישע קינד האָט דאָס נישט געהערט דאָס געטליכע ליד פון דוד המלך? לאָזט זיך דען פערקערפּערן אַפילו אין פאַרב אָט די געהייליגטע און אויסגעבענקטע געשטאַלט פון דוד המלך? ווי קומט אַ קאַטויליש-שפּאַנישער שרייבער צו קענען די טיפסטע טיפענישען פון דער יודישער געשיכטע, צו קענען דעם יודישען דוד המלך? קיין וואונדער נישט, וואָס ביי איהם רופט זיך די דראַמע „אבש-לום'ס לאָקען“, אַן אַנדערער וואָלט אפשר שרייבען „דוד און בת-שבע“, „דוד און שאול“ א. אַז. וו. דעם יודישען דוד המלך דעם „דוד מלך ישראל חי וקים“ — ווער קען איהם לעבעדיג מאַכען און נאָך אויף דער ביהנע? עס איז געווען אַ געוואַגטער שריט פון „הבימה“ צוצוטרעטען צו דער דראַמע אונטער רעזשי פון רוסישען רעזשיסאָר. אמת, „הבימה“ האָט זיך שוין איינמאָל פערמאָסטען אויף „יעקב'ס חלום“ אָבער „יעקבס חלום“ איז דאָך מעהר אַ סימבאָליש ווערק און זי איז רעזשיסירט און צוגעגרייט געוואָ-רען אין דער היים, אין קאַלטען פרעמד. אָבער „דורס קרוין“ אַ רעאַליסטישע דראַמע און ווערט רעזשיסירט און אויפגעפיהרט אין ארץ-ישראל! מען האָט זיך געפרייט, וואָס „הבימה“ האָט געענ-דערט דעם נאָמען נישט „די לאָקען פון אבשלום“ נאָר „דורס קרוין“. מען האָט אין דעם געזעהן נישט נאָר אַ „שנוי שם“ נאָר אַ טיפערען יורישליכערען צוגאַנג צו דער דראַמע. נישט דער אָדער יענער עפּיזאָד איז דער עיקר דוד אַליין, זיין גאַנצער לעבען, אין זיינע אַלע ליבטיגע און טונקעלע פאַרבען איז אַן אומטיילבאַרע לעבענס- און גורל-דראַמע. און דאָס האָט דער יודישער צושויער געוואָלט זעהן אין „דורס קרוין“.

עס איז די פּרעמיערע-פאָרשטעלונג, דער זאַל איז איבערפולט. דער דריטער קלונג, די עלעקטרישע ליכט איז אויסגעלאָשען, און פון דער ווייט און טיף, רוקט זיך, פון אונטער די יהודה-בערג הערט זיך דער שאַלען פון שופרות, ברומעריי פון פויקען, קלינגעריי פון גלעקלעך. עס הערט זיך די ליד פון נצחון. דוד המלך קעהרט זיך אום צוריק פון נצחון דוד המלך קעהרט זיך אום צוריק פון לאַנ-גע, פערביטערטע מלחמות, און די קרוין פון נצחון איז אויף זיין קאָפּ. און אָט אי זדוד אַליין (מעסקין). אַ ריזיגע פיגור. עס איז אָבער נישט קיין קערפּער-ליכע ריזינקייט. די געשטאַלט שרעקט נישט, ציטערט נישט אויף. עס בליאַסקען נישט קיין שווערדען, עס שיצען איהם נישט קיין פּאַנצערס, אַ צאַרטע גרייז-פיגור, איינגעהילט אין ברייט-ווייסע קליידער, אַ געדיכטע שניי-ווייסע באָרד, טויבען-וויס זענען די האָר פון קאָפּ און... דער ערשטער אויפטריט איז נישט פון קיין קריגער, נאָר פון אַ צאַרטען, ליבען פאָטער, וואָס בענקט ווי דער הירש אין די מדבריות, נאָך זיינע קינדער, נאָך זיין פאַמיליע. ערשטער אַקט, ערשטער בילד, און עס פעהלט דער שעהנער רוישיגער לעבען פון דוד דעם פּאַסטוך, דעם שפּילער, דעם וואַנדערער, דוד איז גראָד, אַלט און פערטראַכט זיך פילאָזאָפיש איבער'ן לעצטען נאָך פון זיין לעבען. איבער דער יהודה-קרוין פון זיין קאָפּ... אין צווייטען בילד דערשיינען דוד'ס פינף זיהן, יעדער איינער אַ בעזונדער טיפּ, אַ בעזונדערע פיגור, די אויגען זענען אָבער, ווי צוגעשמידט צום פערטען זוהן, דעם נישט כּשר-געבוירענעם, צו שלמה'ן (א. וויניאר).

זאָל זיין אמת, אַז אין יענער צייט האָט מען פרינצען געבאָרען אין בוימאייל און געוואַשען אין מילך, וואָס פאַר אַ צאַרטקייט, איידעלקייט.... פיל קלוג-שאַפט און מיידליש ווייכקייט עס קוקט אַרויס פון זיינע אויגען און פון אַלע זיינע בעוועגונגען..! קיין וואונדער נישט, וואָס שולמית שלאָפט נישט נעכט און איהר בלוט פיבערט אין די נעכט נאָך דעם פערשטעלטען פּאַסטוך שלמה... אָבער וואָס איז מיט די איבריגע זיהן פון דוד'ן? אמנון דער בכור (פינקעל), אַ ווילדער צערייצטער טיגער, אבשלום (פרידלאַנד) נאַריש-קרענקליך, צעבאַלעוועט, אדניהו (טשעמערינסקי) זאַט, אָפּגעפּאַשעט, און מיט ווייך פערטרונקען, אליפט (בעראָן) המעוואַטע און ישיבה-בחור'יש, אָט דאָס זענען די זיהן פון דוד המלך? איז דאָס נישט אַ קאַריקאַטור פון ניקאָלאַי דעם צווייטען? זעהען מיר זיי אַזוי אין תנ"ך? איז דען נישט אבשלום, אמת, אַ כיטרער, אָבער דער גע-ליבטער פון פאָלק, וועלכער ווייס, ווי צו „קויפען דאָס האַרץ“ פון די אַלע, וואָס קומען אין מלך'ס טויער? און גלייך פון ערשטען אויפטריט הויבט זיך אָן די אמת'ע וואַקכאַנאַליע אַרום דער קרוין, עס איז נישטאָ קיין פונק פון אַ בעפרייטען, אויפשיינענדיגען פאָלק, עס פיהלט זיך נישט די הויך פון גרויסע נצחונות. פון שווערען געראַנגעל, אַלץ קנוילט זיך און שלענגעלט זיך אַרום דער קרוין. נאָר אָט אין דע-דריטער און פירטער בילד: אמנון און תמר (ח. ראַ-ווינאַ). אויב אמנון איז די רויע ווילדקייט, איז תמר די שעהנסטע און צאַרטסטע פון יהודה'ס טעכטער. און צו רעדן נאָר אַמנונ'ן אַליין קען זי שטערבליך קראַנק מאַכען? עס שמעקט פון איהר די פרישקייט און ריינקייט פון טויאיגע רויזען, ווי פּאַסען גאָלדענע זוי פאַלען איהרע האָר איבער'ן בשלאַנקען, בויגעווי-דיגען פּאַלמען-קערפּער און פון איהר אָטעמט אַזוי פיל כּיין צאַבליהטע מיידעלשע יונגקייט... פאַלט איהר גאָר נישט איין אַז איהר ברודער אַמנון טראַכט וועגען איהר שלעכט, לאַשטשעט זי איהם, צערטעלט איהם, ער איז דאָך אַזוי קראַנק און וויל-אָפּגעלאָזען... און בע חוי דערשפּירט אין אַמנונ'ס פינגער די ווילדע חיה-תּאווה, ווי עס ציטערט אויף איהר בויגעוודיגער קערפּער. אַזוי ציטערט אַ יונגע טויב אונטער די פליגלען פון רויבערישען אָדלער... עס ציטערט אויף ביז'ן לעצטען טראָפּען בלוט די דראַמאַטישע מאָמענטען צווישען אמנון און תמר, דורס וואָרט איז פאַר איהר הייליג און ווי אַ גע-פייניגטע הייליגע שכינה דערשיינט זי יעמט דער האַרפּע אין האַנד צו שפּילען פאַר'ן קראַנקען עלטע-סטען פרינץ פון דורס הויז. איך אַ לייבען-פעל זיצט ער און איינגעהילט אַן איינגעפלאָכטענע אין צער און שרעק. אַ ווילדער געריכטער וואַל, פינסטערע, שוידערליך און פון דער טיפעניש דערטראָגט זיך אַ ווילדע ברומעריי פון אַ לייב, ער טראָגט זיך, דערנעהנטערט זיך; און זי, תמר? אַליין מיט איהר יונגען, שמעקעדיגען קערפּער און מיט דער האַרפּע אין האַנד, פיל געוויין, תּפילה און קינדערישע ליבע וואָס ס'איז בעהאַלטען אין איהר ליד, אָבער טיפע-פינסטערער שרעק קוקט אַרויס פון איהרע אויגען... אמנון ראַנגעלט זיך מיט זיין ווילדער תאווה, רייסט פון זיך שטיקער, און... דער לייב האָט פערצוקט די יונגע צאַפּלדיגע טויב... אַנ'אויפגעריסענער טיי-פער קוואַל האָבער לאָזט זיך נישט צאַמען, תּמרס מיידלישער חלום געהערט צו אמנונ'ען און חי שטורמיש, פלאַמענדיג איז איהר ליבע צום פער-שווענער פון איהר יונגער-בלוט. אמנון איז אָבער נישט מעהר, ווי אַ ווילדער טיגער, די חיה האָט אָפּגעפרעסען דעם קרבן און שלייערט מיט עקעל די ביינער, אומזיסט צאַפּעלט, אי טרערען תּמר, אמנון פערטרייבט איהר, פערשטויסט איהר, און עס דערוואַכט אין דער פערשטויסענער תמר דער גרויזאַמער נקמה-געפיהל... דורך איי נאַכט איז די טויב געוואָרען אַ שוואַרצע ראָב מיט שאַרפע נעגעל, בייסיגע ציין, און מיט אַ פייער פון נקמה... די צוויי בילדער זענען שטאַרקע אין דער דראַמע זיי זענען נישט בילדער פון אַמאָל, בילדער פון ביבלישע פרינצען, דאָס זענען בילדער פון היינט און אויך פון מאָרגען. קלאַסיש איז דוד און זיין משפּט איבער אמנונ'ען. ווי טיף דערשלאָגען איז דער אַלטער דוד, גאָט'ס נקמה פאַר'ן „רויבען די איינ-ציגע שעפּס ביים אָרימאַן“, קייקעלט זיך איבער זיין גראָע קאָפּ, אַלע זענען פאַר די האַרבע שטראָף איבער אמנונ'ען, מען רייצט און מען דראָהט דוד'ן מיט פאָלקס-צאָרען. דער אייציגער איז דער מאַכ-גוטמענטאַלער יואב (באַראַטאַנאָוו), וועלכער בעהאַלט אין זיין פעלזיגער שטומקייט דעם בעשלוס צו ראַ-טעווען אמנונ'ען פון טויט. עס קומט אָבער נישט דערצו. דוד דערוואַכט ווי אַ לייב יהודה דאַרף האָבען אַ שטאַרקע הערשער, און ער שטרעקט אויס זיין האַנט צו זיין בכור. אין די ווייטערע ביל-דער, אַ שטורע ווייך-נאַכט ביי אבשלומען. מען רייסט זיך אַרום דער קרוין. עס דערשיינט אַ פערשלייערטע תמר, אַלע אויגען ציהען זיך און מיט האוהה-פייער, אמנון איז מעהר פון אַלעמען צערייצט, ער פאָרערט אויפדעקען דעם שלייער און... תמר בליצט מיט נקמה-אויגען. אמנון פאַלט אַ טויטער און נאָכדעם ברעכט אויס אבשלום'ס אויפשטאַנד. דוד אַנטלויפט צווישען די בערג, ער איז אַ שטן פון דוד'ן, אַלץ איז צעבראָכען, פערלוירען. יואב אָבער היט דוד'ס קרוין און ברענגט פאַר'ן דערשלאָגענעם פאָטער דעם טויטען אבשלומ'ען. אומזיסט אָבער בעמיט זיך יואב אויפצומונטערן דוד'ן. אויף צוריקקוועלם קיין ירושלים מאַנצט פאַר זיינע אויגען דער בלוטיגער גורל פון שאול'ן, שמעי (בן חיים) טראָגט זיך, ווי אַ פינסטערער גייסט פון די בערג, וואַרפט אויפן דערשלאָגענעם דוד'ן שטיי-נער, און אין טיפער איינזאַמקייט און גרוילעקען צו-מער פאַלט דוד אַנידער. און זיין קרוין? אַלע הענט שטרעקען זיך צו דער קרוין, אפילו דער קלוגער קהלת שטרעקט אויס זיינע פינגער צו דער קרוין.

די אַלגעמיינע מיינונג איז, אַ ביבלישע דראַ-מעס נוימיגען זיך נישט נאָר אין גרויסע אַרטיס-טען, ווי די אַרטיסטען פון דער „הבימה“. עס דאַרף אויך קומען דער יודישער דראַמאַטורג און דער יודישער רעזשיסאָר.

בן-ההחולות.

בעריהמטע דייטשע שפּיאָנקע איז משוגע געוואָרען

אין דער לעצטער מלחמה האָט זי געשפּילט אַ געוואַלדיגע ראָלע — איהר מערקווירדיגע איינפאַלען — זי האָט געהאַט אַ גאַנצע אַרמעע שפּיאָנען מיט זיך

אין די צייטונגען איז די טעג געווען געדרוקט אַ קליין שטיקעל נייעס פון דייטשלאַנד, אַז „מאַדעמואַזעל דאָקטאָר" איז איבערגעפיהרט געוואָרען אין אַ נייעם אַנשטאַלט פאַר נערוועזקראַנקע.

דאָס איז צום ערשטען מאָל וואָס מען דערמאָנט זיך אין דער עפענטליכקייט, אַז די ראָזיגע פרוי, וואָס האָט געשפּילט אַזאַ גרויסע ראָלע אין דעם שפּיאָנאַזש-סיסטעם אונטער קייזער ווילהעלם, איז משוגע און אין נישט טויט — ווי אַ סך האָבען געמיינט ביז איצט.

זי איז אַ מערקווירדיגער טיפּ, אָט די פרוי וואָס איז בעקאַנט מיט דעם נאָמען „מאַדמואַזעל דאָקטאָר". דאָס איז נישט איהר אמת'ער נאָמען איהר אמת'ען נאָמען, זאָגט מען, ווייסט מען גאָר נישט. אין דער בלוטיגער צייט פון דער וועלט-מלחמה איז זי אויך בעקאַנט געווען מיט אַנדערע נעמען. מען האָט זי גערופען: „די בלאָנדע לילית פון אַנטווערפּען" מען האָט זי אויך גערופען: „פרוי הייגריכזאָן"; „פּרינצעסין סידראשין", „פרוילין לירי".

און איהר משוגעת האַלט זי אין איין מורמלען אומפאַרשטענדליכע ווערטער אַ שטייגער.

— דער סוד איז אָפען: זיי קומען מיט טענקס!

אָדער:

— שיסט, טויט — פאַררעטער!!

אָדער:

— ס'וועט נישט געהן, מיר וועלען אַלץ דערגעהן!

איהרע ווערטער האָבען איצט קיין שום זין נישט. אָבער אַמאָל, ווען זי איז געווען נאָהנט דער הויף פון איהר שפּיאָנסקער קאַריערע, האָבען די ווערטער שוין גאָר געהאַט אַ זין. אָט די דאָזיגע ווערטער דריקען אויס איהר געהיימע, אָפט בלוטיגע טעטיגקייט, און פאַרלויף פון אַ לאַנגער צייט.

זי איז געווען דער הויפּט פון אַ דייטשער שפּיאָנאַזש-ביוראָ. אַמאָל איז זי געווען אין „איינוואָינערין" פון דער בערלינער אונטערוועלט. דאָרט האָט זי געשלאָסען די בעקאַנטשאַפט מיט די דייטשע געהיים-פּאָליציסטען. יענע האָבען דערזעהען אין איהר אַ קראַפט צו שפּיאָנירען. זי האָט געהאַט אַ שטאַרקען כאַראַקטער און האָט געקענט אַרייננדרינגען אין יעגעמ'ס האַרצען. איבער מענער האָט זי אויסגעאיבט אַ שטאַרקען איינפלוס. אַן אמת'ע לילית! דאַן האָבען די געהיים-פּאָליציסטען פאָרגעשלאָגען, זי זאָל זיך אָנשליסען אין דער ביוראָ פון דער דייטשער געהיים-פּאָליציי.

נאָך אין יאָהר 1912 האָט די פרוי פון דער אונטערוועלט, וואָס האָט זיך דאַן אַ נאָמען געגעבען פרוילין לירי, זיך געגומען שטאַרק אויסצייכענען אין דער דייטשער שפּיאָנען-ביוראָ. זי האָט אַליין פאַר דער ביוראָ אויפגעדעקט אַ סך סודות, דערנאָך איז זי געוואָרען אַ קאַפּיטאַנשע שוין, און האָט געהאַט צו זאָגען און צו הערשען איבער אַנדערע קלענערע און נייערע שפּיאָנען.

מיט דעם אויסברוך פון דער וועלט-מלחמה, האָט זיך די טעטיגקייט פון דער דייטשער שפּיאָנען-ביוראָ (ווי דער טעטיגקייט פון אַלע שפּיאָנען-ביוראָס) שטאַרק פאַרגרעסערט. די אַרבייט אין „אויסלאַנד" האָט געדאַרפט פאַרפילפאַכט ווערען. מען האָט געדאַרפט אויסגעפינען וואָס דער שונא פּלאַנט צו טון. ווי עס האַלט די לאַגע אין דעם פיינדליכען לאַנד; מען האָט געדאַרפט אויסגעפינען די מיליטערישע סודות, מען האָט געדאַרפט האָבען שפּיאָנען, וואָס זאָלען קענען אַריינקריכען אין די בעהאַלטענע ווינקעלעך.

עס ווערט געזאָגט, אַז די מפּלות, וואָס די רוסישע אַרמעע האָט גלייך פון אָנפאַנג געליטען אין פרייסען, איז אַרויסגעקומען נישט אַזוי דורך דער שטאַרקייט פון דער דייטשער אַרמעע (כאָטש זי איז געווען שטאַרק גענוג), נאָר דורך דעם, וואָס דייטשלאַנד האָט דורך איהרע שפּיאָנען און פּראָוואָס אויסגעפינען גאַנץ וויכטיגע מיליטערישע סודות פון רוס. אַר.

ווען אין דייטשלאַנד האָט אין איהר ערשטען ריזיגע כאַאָס פאַראויס געגען פראַנקרייך פאַרנומען בעלגיען, איז גלייך אויפגעשטעלט געוואָרען אַ שפּיאָנען-ביוראָ אין אַנטווערפּען. די מיס לידי (וועלכע מען האָט שוין גערופען מיט דעם נאָמען „מאַדמואַזעל דאָקטאָר") מיט איהר טייפלשען כּח איז געבראַכט געוואָרען צו זיין די פיהרערין פון דער אַנטווערפּענער ביוראָ. דאָ ערשט האָט זי געוויזען וואָס זי קען טון: דאָ ערשט האָט זי געוויזען וואָס פאַר אַ גרויסער שפּיאָן זי איז! זי האָט איבער איהרע מיטהעלפער-שפּיאָנען געהערשט מיט אַן אייזערנער האַנט. אויב איינער פון זיי האָט זיך מיט עפּעס פאַרזינדיגט, האָט זי איהם גלייך געשיקט צום טויט. עס ווערט דערצעהלט, אַז צוויי פון איהרע פאַרזינדיגטע שפּיאָנען האָט זי אַליין געטויטעט מיט איהרע איינענע הענט.

איינמאָל האָט אַ געוויסער גריך, אַ בראָדיאַגע אַנ'אַדומשלעפּער, זיך אָנגעזאָגט צו איהר פאַר אַ שפּיאָן. ער האָט זיך אויסגעצייכענט מיט זיינע סיטרע איינפאַלען. ער האָט זיך געקענט פאַרשטעלען און פאַרמאַסקירען פאַר אַ פּרינץ, פאַר אַ קעניג, פאַר אַ מיליאָנער, און אַזוי אַרום אַריינדרינגען אין בעהאַלטענע ווינקעלעך. די שפּיאָנקע, די פרוי פון דער אונטערוועלט, האָט איהם געשיקט קיין פּאַריז, ער זאָל דאָרטען טון וואָס מען בעדאַרף. זייענדיג אין פראַנקרייך, האָט זיך דער גריך בעדענקט, אַז מען דאַרף אויך נאָכגעהן זיין פיהרערין, זיין אַנטווערפּענער אויפזעערין, ער האָט זיך בעטראַכט, אַז עס וואָלט זיין נישט שלעכט, ווען ער זאָל זיך אויך אָנגעבען אַלס שפּיאָן צו דינען פראַנקרייך... דאַן וועט ער דאָך בעקומען צוויי מאָל געצאָהלט — אי פון דייטשלאַנד, אי פון פראַנקרייך! דייטשע סודות וועט ער אויסזאָגען צו פראַנקרייך, און פראַנצויזישע סודות וועט ער איבערגעבען צו דייטשלאַנד.

אָבער אין שפּיאָן טראַכט און דער צווייטער לאַכט... די דייטשע שפּיאָנאַזש פון אַנטווערפּען האָט זיך דערוואוסט, וואָס דער גריך טוט דאָ, די פרוי איז געוואָרען אַנ אויפגעקאָכטע. אַז יאָ גאָר! נו מ'וועט זיך שוין מיט איהם אָפּרעכענען! זי האָט גלייך געשיקט אַ פּאָר אַנדערע שפּיאָנען קיין פּאַריז, דעם גריך אומצוברענגען. ער האָט זיך אָבער זעהר געהיט, און זיי האָבען איהם נישט געקענט כאַפּען. דאַן האָט די לילית פון אַנטווערפּען פאַרטראַכט אַנ'אַנדערע זאַך: זי האָט אַוועקגעשיקט איינעם צו די פראַנצויזען, ער זאָל דאָרט, מסורן אויף דעם גריך, אַז ער איז איין פאַרבונדען מיט די דייטשע שפּיאָנען... די פרוי האָט מיטגעשיקט קיין פראַנקרייך די בריוועלעך וואָס דער גריך האָט צו איהר געשריבען. מעהר האָט מען נישט געדאַרפט, ביט עטליכע טעג שפּעטער האָבען די פראַנצויזען דעם גריך דערשאָסען פאַר פאַרראַט.

אָט אַזוי פלעגט זי זיך דאָס אָפּרעכענען מיט די וואָס האָבען איהר נישט געפאָלגט אָדער גאָר פאַרראַטען.

איינמאָל וואָלט איז געשעהען אַזאַ געשיכטע: איינער פון איהרע שפּיאָנען אין פראַנקרייך האָט איהר אין דער צייט פון דער מלחמה געלאָזט וויסען, וואָס די ענגלענדער און פראַנצויזען אַרבייטען עפּעס אויס אין געהיים אַזאַ מין ריזיגע מאַשין, וואָס איז אונגעהויער שטאַרק און גרויס און האָט פיהרט מיט זיך מעכטיגע האַרמאַטען. דאָס איז אַרום און אַרום אַזאַ מאַשין-האַרמאַט, אַ גע-פּאַנצערטער, אַ ריז אַ גאַנצער!

די פרוי האָט גלייך געשיקט רופען אַ מיליטערישען עקספּערט פון דער דייטשער אַרמעע און האָט איהם געוויזען דאָס איהר שפּיאָן מעלדעט איהר, זי האָט איהם, דעם עקספּערט, געוויזען, דעם גאַנצען פּלאַן פון דעם טענק, ווי אַזוי ער וועט געמאַכט ווערען.

דער עקספּערט האָט דאָס אַלץ בעקוקט, און געזאָגט מיט אַ שמייכעל, אַז דאָס קען נישט זיין, ווי וועט אַזאַ אומגעלומפּערטע זאַך, — האָט ער געזאָגט, — זיך קענען בעוועגען איבער דעם שלאַכטפעלד ?!!

ווייבאַלד אַזוי, האָט זי די זאַך אויפגעגעבען און האָט נאָך אַוועקגעשיקט אַ שאַרפען בריף אין פּאַריז, ער זאָל אויף ווייטער איהר נישט צושיקען קיין נאַרישע זאַכען.

ווען אַוועק צוויי מאָנאַט אויף דעם שלאַכט-פעלד האָבען זיך טאַקע בעוויזען די ריזיגע טענקס די דאָזיגע געפּאַנצערטע שיס-מאַשינען האָבען געשפּילט דערנאָך אַ גרויסע ראָלע אין דעם ענדליכען זיג איבער דייטשלאַנד.

ווען די פיהרערין פון די שפּיאָנען-ביוראָ האָט זיך דערוואוסט וועגען די טענקס, האָט זי אויפגעהויבען אַ ליאַרם געגען דעם מיליטערישען עקספּערט, וועלכער האָט זי פאַרפיהרט, זי האָט איהם געשריבען אַ בריף און איהם געזאָגט, אַז פאַר איהם בלייבט נישט קיין אַנדער זאַך, ווי נאָר זיך צו נעהמען דאָס לעבען.

און אַזוי איז טאַקע געשעהן, דער עקספּערט האָט זיך דאָס לעבען גענומען.

די מלחמה איז אַריבער. אַ סך פיהרענדיגע מאַכערס זענען געפאַלען. אויך איהר שטערן איז פאַרלאָשען געוואָרען. שפּעטער איז זי, ווי מען דערוויסט זיך איצט אין משוגעים-הויז און מורמעלט:

— שיסט, כאַפּט זיי! דער סוד איז אויפגעדעקט געוואָרען!

יודישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רע-דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע-רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן**
>
> **יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".**
>
> מ'ט דעם קופּאָן באַקומט מען אַן ענטפער אויף אַ יורידישע עצה, ... בייגעלייגט ... דער קופּאָן ... נאָמען און אַדרעס ... אויף אַנאָנימע בריוו ווערט קיין ענטפער נישט געגעבען.

9347 בעריש מין:

אויב ס'גייט וועגען דער רייהע, לויט וועל-כען אַ געריכטס-היפּאָטעק ווערט אַריינגעצויגען איז מאַכגעבענד נישט דער אומשטאַנד, ווער עס האָט פריהער דעם אויספיהר-טיטול אַרויסבע-קומען, נאָר ווער עס האָט פריהער בעקומען דעם געריכטס אורטייל.

9348 ה. בלאושטיין:

דער אַרבייטס-אינספעקטאָר האָט אייך נישט ריכטיג אינפאָרמירט, אַז לויט'ן § 3 פּונקט 9 פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה פּרעזידענט פון 24 נאָוועמבער 1927 קענט איהר נישט בעטראַכט ווערען פאַר קיין גייסטיגען אַרבייטער אין דע-ריבער נישט אונטערליגען דער פּעריאָדע פאַר גייסטיגע אַרבייטער.

אין אַכט'ן ווערט געטאָדערט אין דעם פּרט אַ 6 ק". בילדונגס-צענז נאָר פון זיי ערשט אַנ-קימעניע פּעריקויפער און עקספּעדיענטען דאַגעגען די עקספּעדיענטען אין פּעריקויפער, וועלכע פאַר-נעמען שוין זייערע פּאָסטענס בעפאָר די ציטירטע פעראָרדנונג איז אַריין אין קראַפט און זענען דעריבער ביז אַהער יאָ טאַקסירט געוואָרען אַלס גייסטיגע אַרבייטער מעגען זיי אַפילו נישט בע-זיצען די נויטיגע בילדונגס-קוואַליפיקאַציעס ווע-רען זיי אויך אַנערקענט אַלס גייסטיגע אַרבייטער און זיי געניסען פון אַלע בעשטימונגען פאַר גייסטיגע אַרבייטער. אַזוי קען מען בפירוש דרינ-גען פון 3 טייל אַרט. 158 פון דער זעלבער פעראָרדנונג, וועלכער אינטערפּרעטירט און ערגענצט דעם אויבענדערמאַנטען 9 טייל אַרטיקל 3.

9349 י. ג.

דער חוב, וואָס קומט אַ בעל-מלאכה פאַר אויסגעפיהרטע אַרבייט, ווערט פאַרעלטערט נאָך 6 חדשים.

אויב די אַרבייט איז אויסגעפערטיגט געוואָ-רען פון מאַטעריאַל פון בעל מלאכה ווערט דער חוב פאַרעלטערט ערשט נאָך 1 יאָהר.

9350. ש. ב.

פאַר דער קאָנטראַבאַנדירטער סחורה קאָן מען אייך בעשטראָפען מיט 5 מאָל מעהר, וויפיל די אייגענטליכע צאָל-סומע בעטרעפט.

9351. ק. ח.

איהר דאַרפט צאָהלען פאַר'ן 3-טען קוואַרטאַל (פון 1 יולי ביז'ן 30 סעפּטעמבער) 60 זל. 80 גר. (76 פּראָצענט) שוין צוזאַמען מיט די אויסגאַבען.

9352. ר. וו.

איין און דאָס זעלבע פאַרברעך קאָן קיין 2 מאָל נישט גע'משפט ווערען.

קוים איז דער בעטרעפענדער פּערזאָן פאַר דעם זעלבען פאַרברעך שוין איינמאָל גע'משפט און בעפרייט געוואָרען און דער אורטייל איז נישט אַפּעלירט געוואָרען, קאָן מען איהם איצט נאָך אַ מאָל שוין נישט צוציהען צו גריכטליכער פאַר-אַנטוואָרטליכקייט, מעג אפילו איצט פעסטגעשטעלט ווערען מיל בעשווערענדע אומשטענדען, וועלכע זענען ביי דער ערשטער געריכטס-פעראַנדלונג נישט בעקאַנט געווען.

9353 קאָפּעל פין ברזשעזשינער 63:

9354 טייגמאַן:

9355 אַ שטענדיגער לעזער פון ליפּאָווע:

9356 באש:

9357 אַ שטול-מייסטער:

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פאַר-שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאָכמ. מיטברענגענדיג די צייטונג.

9358 י. פ. פון פראַנציסקאַנער:

אויב איהר האָט בעקומען קאַט. C דאַרפט איהר נישט קיין ערלויבניש פון דער מיליטער-מאַכט בכדי צו בעקומען אַנ'אויסלענדישען פּאַס.

איהר דאַרפט נאָר מעלדען די פּ. ק. או, ווען איהר פאַרלאָזט די גרעניצען פון דער פּוי-לישער מלוכה.

גאָלדענע גליקען

(ראָמאַן) (59

קאַפּיטעל זעכצעהן

ביל אַרבייט מעשים

איך וועל קיינמאָל אין לעבען נישט פאַרגע-סען די דעמאָלסדיגע מינע פון מאָריס'ן.

דאָס פּנים זיינס האָט בעקומען אַנ'אַש-קאָ-ליר, און דערנאָך גלייך געוואָרען טויט-בלאַס.

ער האָט אַ לאַנגע ווייל געקוקט אויף מיר אומבעוועגליך, אַ פאַרגליווערטער פאַר שרעק.

אויב איך בין נאָך פריהער נישט אינגאַנצען זיכער געווען אין זיין שולד — האָב איך איצט בעקומען די גאַנצע זיכערקייט אין דעם.

מיט אַ מורא'דיגער אָנשטרענגונג האָט ער זיך בעהערשט, און זיך ווילד פונאַנדערגעלאַכט.

— איי-איי, סאָלאָמאָן! האָט איהר עס אונז אַ ביסעל אָנגעשראָקען! מיר אַלע האָבען געמיינט, אַז איהר זענט אַריינגעפאַלען אין בלאָטע און פאַר-זונקען געוואָרען.

— ניין! עס האָט בלויז געליטען מיין הוט, געבעך. — האָב איך געענטפערט, דרעהענדיג מיט איהר אַזוי, אַז אַלע זאָלען זעהן די לאָך.

— דאָ ?! — האָט יאָרק אויסגערופען — וואָס בעדייט עס ?

ער האָט געכאַפּט דעם הוט, און נייגעריג בע-טראַכט די לאָך.

ווענדע האָט זיך אויך איינגעבויגען און פאַר-אינטערעסירטערהייט בעטאַפּט דעם הוט.

— דאָס הייסט, — האָב איך געזאָגט, — אַז איך האָב געהאַט אַ היזק אויף פינף-און-צוואַנציג שילינג. ס'איז אַ פיינער הוט, ווי איהר קוקט איהם אָן...

קוקענדיג הינטערוויילעכץ אויף מאָריס'ן, האָב איך אָנגעהויבען צו דערצעהלען די מעשה, וואָס עס האָט מיט מיר פּאַסירט.

ווען איך האָב פאַרענדיגט, האָבען אַלע גע-שוויגען.

אייפערגעריסען האָט דעם שווייגען דער מיס-טער ווענדע, וועלכער האָט זיך שנעל אָריענטירט וואָס ס'איז מיט מיר פאָרגעקומען.

— אָבער... דאָס איז דאָך געווען אַ מאָרד-אַטענטאַט! — האָט ער דערשראָקען אויסגערופען

— אַנ'אמת'ער מאָרד-אַטענטאַט!

— דערווייל איז בלויז דער'הרג'עט געוואָרען מיין הוט! — האָב איך זיך שפּאַטיש אָפּגערופען — הגם די כוונות פון די באַנדיטען זענען אַוודאי געווען אַ סך ערנסטערע!

מאָריס האָט ביסלעכווייז אָנגעהויבען צו בעקומען פאַרב אין פּנים.

מיט אַ ציטערדיגער האַנד האָט ער זיך אַ גלעט געטון דעם שטערן.

— דאָס זענען געוויס געמיינע באַנדיטען! איך האָב שוין מיט דער חברה געהאַט צו זינגען און צו זאָגען.... איך האָב אָבער נישט גערעכענט אַז זייער חוצפה וועט גרייכען אַזוי ווייט.

— וואָס ווילט איהר דערמיט זאָגען? — האָט יאָרק אַ פרעג געטון, בעטראַכטענדיג דעם הוט.

— די דאָזיגע אויסוואורפען קריכען דאָ אום, לעם דער אַזערע פון פריה ביז אָוועגד, אונטערשי-סענדיג קאַטשקעס. מען האָט מיך געוואָרענט געגען זיי, ווען איך האָב געפּאַכטעט די אָזערע אויף יאַגד. זיי האַלטען, אַז די אָזערע געהערט צו זיי, אַלס אָרטיגע תּושבים, און קוקען אויף די קאַטשקעס. ווי אויף זייער אייגענטום. מען האָט מיר וועגען זיי זיך אָנדערצעהלט פאַרשידענע שרעקליכע זאַכען, נאָר מיר איז גאָר אין קאָפּ נישט געקראָכען, אַז זיי קאָנען זיך ענטשליסען אויף אַ מאָרד-אַטענ-טאַט....

מאָריס האָט זיך געווענדעט צו מיר, און נע-דריקט מיך ביי דער האַנד:

— פריינד מיינער, איהר קאָנט זיך גאָרנישט פאָרשטעלען, ווי איך בין אויפגעבראַכט.

איך האָב עס זעהר גוט געזעהען, אַז ער איז אויפגעבראַכט, אָבער וועגען די סיבות פון זיין ירגזון איז ביי מיר געווען אַ בעזונדערע מיינונג.

— זייט נישט אויפגערעגט מאָריס! — האָב איך געזאָגט — קיינער קאָן נישט זיין זיכער אינ-גאַנצען, אַז ס'וועט מיט איהם געשעהן אַנ'אומגליק.

— איהר זענט אַ מערקווירדיג קאַלטבלוטיגער מענש, נאַ-נאַ, — האָט ווענדע בעמערקט — ווען אונזנס פּאַסירט מיט מיר, וואָלט איך שוין פון לאַנג אויפגעהויבען די גאַנצע פּאָליציי אויף די פיס, און אַרעסטירט די גאַנצע בעפעלקערונג פון די שכנות'-דיגע דערפער. דאָס איז דאָך — הער רוח אַליין ווייסט וואָס!...

— איך וועל באַלד איבערגעבען דעם ענין דער פּאָליציי, — האָט מאָריס דערקלערט — ווי רער-כענט איהר, וואָלט איהר דערקענט די דאָזיגע מענשען?

מיר האָט זיך זעהר געוואָלט זאָגען, אַז יאָ, כדי צו זעהן, וואָס פאַר אַ פּנים ער וועט בעקו-מען; איך האָב אָבער אויף דער שנעל בעשלאָ-סען נישט צו שרעקען איהם, ביז פּאָליציי וועט זיך פּאַקטיש נעהמען צום ענין.

— כ'קאָן נישט זאָגען אויף זיכער, — האָב איך געענטפערט — נאָר דערקענען זיי, רעכען וועט אוודאי קענען דער טוריסט, וועלכער שטעהט איין אין „פלאָף", ער האָט אַ בעסערע ראיה ווי איך...

די שטימונג מאָריס'עס איז מיהער פאַרסמט געוואָרען, אויף אַ פערטעל שעה, וועניגסטענס,

— דאָס איז דער רוח ווייסט וואָס! — האָט זיך ווענדע נישט געקאָנט בערוהיגען — אָט אַ האָט איהר אייך די געבענטשטע פּאַרלאַמענטאַרישע רעגי-רונג: דאָס זענען די רעזולטאַטען פון הערען און שיכט בעפעלקערונג אויף דער צווייטער!... ווען עס ווענדט זיך נאָר אין מיר וואָלט איך אין מיטען פון פיער-און-צוואַנציג שעה אויסגעראָטען דעם נאַ-צען עולם!

(פאָרטזעצונג קומט).

Dyrekcja TOWARZYSTWA KREDYTOWEGO m. ŁODZI

zawiadamia pp. Członków T-wa, że nieruchomości obciążone pożyczkami Towarzystwa 4½%, 5% i 8%-emi z powodu niezapłacenia raty styczniowej 1929 r. zostały zarządzone do sprzedaży przez publiczną licytację.

Dla uniknięcia znacznych kosztów licytacyjnych, Dyrekcja wzywa pp. Stowarzyszonych o wpłacenie powyższej raty i zaległości najpóźniej do dnia 26 czerwca r. b., gdyż po tym terminie wszelkie należności ściągane będą wraz z kosztami licytacyjnemi.—

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Łodzi Nr. 368 wciągnięto dnia 21 maja 1929 roku przy firmie „Łódzka Kasa Kupiecka, spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością“ następujący wpis:

„Łódzka Kasa Kupiecka spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością"

z siedzibą w Łodzi przy ul. Nowomiejskie 2. Za zobowiązania spółdzielni członkowie tejże odpowiadają zadeklarowanemi udziałami i ponadto dalszą kwotą równającą się dziesięciokrotnej wysokości każdego zadeklarowanego udziału. Celem spółdzielni jest podniesienie stanu gospodarczego i ekonomicznego swych członków przez udzielanie im pomocy materjalnej. Udział członka wynosi 25 zł. płatny w połowie przy zgłoszeniu na członka, druga zaś połowa w czterech ratach w ciągu roku. Zarząd stanowią: Lejbuś Laksla, Łódź, ul. Wschodnia 17, Mojżesz Kem, Łódź, ul. Nowomiejska 2 i Alter-Rachmil Podawer, Łódź, ul. Nowomiejska 2 oraz zastępcy Chaim Moszkowicz, Łódź, ul. Wschodnia 18, Abram Krel, Łódź, ul. Solna 8 i Abram Ejlenberg, Łódź, ul. Żeromskiego 9. Czas trwania spółdzielni nieograniczony; ogłoszenia spółdzielni winny być umieszczane w czasopiśmie „Najer Folksblat"; rok obrachunkowy zgodny z kalendarzowym; zarząd składa się z 3-ch członków i 3-ch zastępców; oświadczenia woli w imieniu spółdzielni składają dwaj członkowie zarządu, p dpisując pod stemplem spółdzielni; likwidacja spółdzielni zgodnie z ustawą o spółdziolniach.— 7995

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט- און וועגערישע קראנקהייטן און ליבעריל ... נעמט אן פון 4—7 אין אווענד

Dr. med.
H. LAJCHTER
צאהן-כירורג
דריזשאלע, קיף, ... און צאהן-קראנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-65
od 1½—6 po pol.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל 84-72
נעמט אן פון 6—8 אווענד.

אפצוגעבען א בעזונדערע
שטוב
צו ארבייטען און צו שלאפען ביי סטופניצקי, פולנאצנא 12. 8004

השבת אבדה.
שבת 30 9 אווענד, אויפ׳ן שטאנענדיגן אויפ׳ן פאביאניצער טראמוואי, האב איך פערלוירען א פארטפעל, וואס ענטהאלט א פאס, ארויסגעגעבען אין לאדז אויפ׳ן נ׳ מען יצחק קליימאן, געב. אין יאהר 1910 און א רעגיסטראציע-קארטע און פערשידענע אנדערע דאקומענטען, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט. דער עהרליכער פינדער ווערט זעהר געבעטען געבען בעלוינונג אפצוגעבען צו ה׳ קריימאן, אלטשטאט 13 טעלעפאן 50-27

השבת אבדה.
נעכטען האב איך פערלוירען אין וגדא-פאביאניץ א פארטפעל מיט פערשידענע דאקומענטען, ווי אויך 4 פראמעסטירטע וועקסלען און א מיליטעריש ביכעל אויפ׳ן נאמען מ. באקסענבוים. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אומגילטיג, אפצוגעבענען געגען בעלוינונג צו באקסענבוים אדער טעלעפאניש ויך פערשטענדיגען מיט 55-89 דיס-קרעציע געזיכערט.

א לאנגיעהריגער געוועזענער
מיליטער = בעאמטער
ערטיילט אינפארמאציעס אין מיליטער-ענינים, גיט פערשידענע עצות, ספעציאליסט פון ביטעס פאר איינציגע שפייזערס.
ב. מאן פיעטריקאווער 10.

אפצוגעבען
א לעצט צימער
פאר א יונג פאר-פאלק עווענטועל פאר צוויי אנשטענדיגע יונגע-לייט
צו שלאפען
צו ערפאהרען אין אדמינ.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועו-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער היילס-סאביגעט מאסמעטיק.
—— טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. ——
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

ענערגישער
יונגערמאן
אלס אגענט
קען זיך מעלדען צו דער פירמע לענגא
זשעלאזנא 15. 8009

א פעהיגער
יונגערמאן
פון דער פראווינץ מיט גוטע רעפערענצען זוכט בעשעפטיגונג ביי וואס ס׳זאל נישט זיין געגען א קליינעם געהאלט אפערטן אונטער „A" אין אדמינ.

א אויסלענדישע
דעקעל = שער
אין בעסטען צושטאנד געלעגענהייטליך צו פערקויפען אין גילזען-פאבריק „רעקארד", לאדז
זאוואדזקא 34. 7996

מאשין-לעבער
ווערן אויסגענעהט
נארדמאן ציגל-גאס 29.

א גוטער נייהער
און א גוטער קלאפער
צו א קאמאשענשטעפער אויף סטאלע ארבייט און יעדע וואך אויסגעצאלט ווערט געברויכט
ביי גרינבערג,
נארוטאוויטשא 50

ארביטסלאוע
האנדוועבער
וועלכע ווילען איבערגעהען אויף מעכאנישע שטוהלען, קענען זיך מעלדען אין דער ווע=בעריי פון רעטונגס-קאמיטעט פאלודניאווא 78/80.
די וועבערס, וועלכע ענדיגען די שולע, קענען בעקומען בעשעפטיגונג אין דער זעלבער פאבריק, עווענטועל אין אנדערע פאבריקען.

א לאקאל
אויף פל. וואלנאשטשי 6, פארטער, געאייגנעט פאר א געשעפט אדער ביורא, זאפארט פרייזווערט אי-בערצוגעבען. צו ערפאהרען: „פלאמיק", פל. וואל-נאשטשי 6, פון 3—5 נאכמיטאג. 8000

לאזט נישט הפקר אייער פערמעגען
בעפאר איהר פערזיכערט אייער זאך אויף זעטער-וואוינונגען, קליינעם און טעלעפאן 75-88, וועט מען אייך פערזיכערן אייערע וואוינונגען, פאבריקען און געשעפטען פון פייער און גנבות צו זעהר צוגענגליכע בעדינגונגען. 7418
אינספעקטאר פון גרן-און קאפיטאל-פערזיכערונג
ה. קאנסקער, קאמיענא 9,
טעלעפאן 75-88.

אויב די ווירטסלייט
ווילען אפהיטען זייער פערמעגענס און לעבענס, בעט איך הייסען נאכקאנטראלירן די אלטע
דונער = אפליטער
אדער פערלעגען נייע
כ׳בין אויך א ספעציאליסט פון ראדיא, טעלעפאן א.א.וו. כ׳בעט צו האבען בזכרון מיין אדרעס

Edward Gosławski Napiórkowskiego 76

דעם 21/4 ד. י. איז געקליידעט געווארען אין פראיין „מלביש ערומים" 136 קינדער אויף די נעסטן פון פאלגענדע פירמען:

געברידער ראטבערג	№ 745	50 קינדער
שרעשעווסקי — —	„ 142	15 „
ראטבערג - אדלער —	„ 105	10 „
טייכמאן - פערלבערג	„ 115	10 „
גליבמאן — — — —	„ 138	20 „
מייראוויץ — — — —	„ 131	16 „
געווירצמאן - ראטנער	„ 754	15 „

צוזאמען 136 קינדער

אלע דערמאהנטע פירמען דריקט אויס א הארציגען דאנק פאר זייערע עדלע שפענדען. 8002

די פערוואלטונג „מלביש ערומים"

אויף ראטעס! דאמענפאלטענס
הערען = און דאמען = וועש, מאלדעס, גאבאלין=דעקעס, שירעמס, זיידענשטאפען שוה=ווארען און א ווארען
גאבארדין, זיידענע, גומי=פאלטענס
בערבערען, זאמש און
אין אלע מאדערנסטע קאלירען, גאלאנטעריע, עלעגאנטע
פראנט, 2-טער שט.
— עמפפעהלט —
צו קאנקורענץ=פרייזען „קרעדיטפאל", לאדז, פיעטריקאווער 70, גינסטיגע בעדינגונגען.

אנאנסען=פרייזן: פאר׳ן טעקסט—18 גר. פריימאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער היים 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ —60 „ 4
נאכ׳ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ —18 „ 8
... פאר א מילימעטער-שורה: ... שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענטס=פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלן א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר׳ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21;